11174 0579

A SZEPESI

ORVOS ÉS GYÓGYSZERÉSZ-EGYLET

ÉVKÖNYVE

AZ 1897. EGYLETI ÉVRE.

Societat. Medicin. Pestin. et Budens.

SZERKESZTETTE:
DR. ALEXANDER BÉLA
EGYLETI TITKÁR.

KÉSMÁRK.
NYOMATOTT SAUTER PÁL KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.
1898.

64 134
4307

A »Szepesmegyei orvos-gyógyszerészegylet« 1897. évi április hó 20-án Iglón tartott rendkivüli közgyülés

jegyzőkönyve.

JELEN VOLT:

Dr. Alexy János, Lőcse; Dr. Bartsch Gusztáv, Lőcse; Dr. Buxbaum Ármin, Igló; Dr. Csáky Károly, Podolin; Dr. Daits Ede, Felka; Duffek Frigyes, gyógyszerész, Lőcse; Dr. Fábry Lajos, Bindt; Dr. Gabriel Frigyes, Szepes-Béla; Gärtner Kálmán, gyógyszerész, Igló; Dr. Gedeon János, Merény; Dr. Greisiger Mihály, Szepes-Béla; Dr. Grósz Lajos, Poprád; Dr. Hanko Arthur, Poprád; Dr. Kiray Aristid, Szepes-Váralja; Dr. Klein Ármin, Késmárk; Dr. Korach Fülöp, Igló; Dr. Lorx Sándor, Lőcse; Dr. Lövenbein Samu, Gölniczbánya; Dr. Mück Arthur, Szepes-Váralja; Dr. Neubauer Lajos, Igló; Dr. Perlstein Jakab, Leibitz; Dr. Polnisch Arthur, Lőcse; Dr. Rosenzweig Bertalan, Lőcse; Dr. Rottenberg János, Szepes-Olaszi; Dr. Sax Agoston, Szepes-Szombat; Dr. Schön Leo, Szepes-Váralja; Dr. Schöntag Samu, Svedlér; Dr. Schwarz Aladár, Késmárk; Dr. Simenszky Sándor, Igló; Dr. Stern Adolf, Krompach; Dr. Széll Gyula, Poprád; Dr. Tátray Gergely, Késmárk; Dr. Teichner Lipót, Késmárk; Dr. Teschler Antal, Igló; Dr. Ujtelky Miksa, Igló; Dr. Weisz Sándor, Lőcse; Dr. Alexander Béla, Késmárk.

. *Dr. Tátray Gergely* elnök következő szavakkal nyitja meg az ülést:

»Tisztelt közgyülés! Örömmel üdvözlöm a szép számban megjelent kartárs urakat! Két fontos, életbe vágó kérdés indi-

totta az elnökséget az egyleti tagokat egy rendkivüli közgyülésre összehivni és egyuttal azon szepesi gyakorló orvosokat is a mai gyülésen való részvétre felszólitani, kik az egyletnek mostanig még nem tagjai.

E két fontos kérdés a meghivón ki van tüntetve; az egyik az összes szepesi gyakorló orvosok tömörülése egy szövetkezetbe, mely ethikai és társadalmi állásunknak és anyagi helyzetünknek javitását czélozza; — a másik az orvosi kamarák kérdése, t. i a NM. m. kir belügyministerium által készittetett és hozzászólás végett egyletünkhöz is átküldött törvényjavaslat megvitatkozása.

Meg vagyok győződve, hogy a tisztelt kartárs urak ezen két fontos kérdéssel behatóan foglalkoztak már mostanig is és kérvén az első kérdés tárgyalásába bocsátkozni, a gyülést megnyitottnak nyilvánitom.«

2. Erre *Dr. Lorx Sándor* megyei főorvos jelenti, hogy az egylet 1896. évi október hó 14-én Szepes-Váralján tartott rendes évi közgyüléséből kiküldött, az orvosi kar tekintélyének emelését de anyagi érdekének védekezését is czélzó szabályzati javaslat kidolgozásával meg bizattak, nevezetesen *Dr. Tátray Gergely, Dr. Schön Leo, Dr. Neubauer Lajos, Dr. Rottenberg János, Dr. Sax Ágoston és Dr. Alexander Béla* az ő elnöklete alatt 1896. márczius hó 3-án Lőcsén üléseztek mely alkalommal azon, bevezetés és zárszóval ellátott javaslat dolgoztatott ki, mely a titkár által ideje korán Szepes megye minden orvosának nyomtatásban megküldetett. Miután ezen javaslat minden szepesi kartárs előtt ösmeretes *Dr Lorx Sándor* annak tétel szerinti felolvasását és tárgyaltatását inditványozza, mely inditvány el is fogadtatott. A szepesi orvosoknak megküldött javaslat egész terjedelmében következőleg hangzik:

Tisztelt kartárs úr!

A szepesmegyei orvos-gyógyszerészi egyesület 1896. évi október hó 14-én Szepes-Váralján tartott rendes közgyüléséből 7 tagu bizottságot küldött ki, mely bizottságnak föladatává tétetett, hogy a szepesmegyei orvosi kar tekintélyének emelésére, de az anyagi érdekének védekezésére is vonatkozó szabályzati javaslatot dolgozzon ki oly időben, hogy az, előzetes tájékozás után, már nevezett egylet ez idei tavaszi közgyülésén tárgyalható legyen.

A közgyülés ezen határozatának értelmében alólirottak f. évi márczius hó 3-án Lőcsén összegyülekeztek a bizottsági elnök, Dr. Lorx Sándor lakásán.

A bizottság tekintetbe vette, hogy hazánkban ugyan sokfelé történtek lépések ez ügy iránt, de ezen lépések nem felelnek meg teljesen szándékunknak, mert többnyire csakis a betegsegélyző-pénztárak nem jogosult, némelykor éppen sértő eljárása ellen vagy csakis a Hirsch báró nevét czimerül használó, de különben a szemérmet nélkülöző nyers nyerészkedést czélzó úgynevezett betegsegélyző egylet ellen irányultak. Feladatunk nagyobb és fontosabb, t. i. azon vonalakat kell rajzolni, melyeken haladva az orvosi tisztességet óvjuk a külvilág ellen, az álláspontokat kell kijelölni és meghatározni, melyeken kell, hogy szilárdan álljon tekintélyünk védve általunk a közönséggel szemben; ha ezen pontok Ssepesmegyének összes orvosai által önérzettel, de meggyőződéssel is megjelöltetnek, de óvatni is fognak, meggyőződésünk az, hogy úgy morális mint anyagi sikert fogunk aratni azért, mert önérzettel fogjuk mondhatni: eljárásunk, követelésünk csakis jogositott és a viszonyok által feltételezett szükségesség, de másrészt feltételezett nemes szándékunk által is azaz: önsegély, összetartás által elérni a tisztességes együtt haladást, együtt működést kölcsönös védekezést és segédkezést.

A brassói, egri, zalaegerszegi, félegyházai, lendvai, sümegi tapolczai stb. orvosi egyletek tettek lépéseket mint emlitettük vagy csak egy irányban, vagy ha közönséggel szemben is, úgy más viszonyok között mint a milyenek között mi élünk, de örülve ezen lépéseknek, annyival inkább nagy fontosságot kell tulajdonitani a mult évi október hó 14-én tartott gyülésünknek azért, mert azt lehet mondani, egy egész megye orvosi közönsége szoland javaslatunkból és annyival nyomósabb és nagyobb hatással fog birni elhatározásunk, úgy az egyes intézmények mint a közönséggel szemben — tekintéljünk javára.

Javaslatunk, melyet az április hó 20-án Iglón tartandó rendkivüli közgyülésünk alkalmával — melyre saját érdekük védésére Szepesmegyének összes orvosai hivatnak meg és felkéretnek, mennyire csak lehet tömegesen megjelenni — tárgyaltatni fog, következőleg szól:

Társadalmi állásunk és rendi érdekünk megóvása egy részt, más részt pedig sanyaru helyzetünk némi javitása és a tisztességes megélhetés biztositása valamint a rendünkben leginkább kivánt kartársi érzület fentartása és fejlesztése végett mi Szepesvármegye területén orvosi gyakorlattal foglalkozó s lent névleg felsorolt, úgy tiszti, megyei és városi, mint községi, kör- és magán-orvosok, közös megállapodás után, orvosi ténykedésünk és társadalmi eljárásunkra vonatkozólag kötelezőnek valljuk a következő irányelveket, melyeknek szoros betartására sajátkezü aláirásunkkal magunkat ezennel kötelezzük:

I. Általános határozatok.

1. Mint gyakorló orvosok, úgy mint addig ezentúl is mindenkor és mindenkinek rendelkezésére bocsátjuk orvosi segédkezésünket, kiki saját képessége és tehetsége szerint. De miután ezen ténykedésünk alapját képezi a mi fentartásunknak és megélhetésünknek, mindenkor a humanismus szem előtt tartása mellett, nem csak méltányosnak, de jogosnak is tekintjük, ha a ténykedésünkért járó munkadijat nem mint tiszteletdijat, hanem mint jogos illetéket követeljük s ennek érvényesitését birói úton is elérni törekedni fogunk. Hisz az orvos is munkás, ki nappal úgy mint éjjel, hétköznap ép úgy mint vasár- és ünnepnap, szünet nélkül dolgozik s ki foglalkozásánál fogva, nem csak saját, de még családjának életét is számtalanszor koczkáztatni kénytelen.

2. Mint a szabad orvos választás hivei, kötelezzük magunkat betegsegélyző és más nyilvános egyleteknél, szövetkezeteknél és nagyobb gyári vállalatoknál — kivéve azon vállalatokat, melyek orvosuknak a tisztességes megélhetést már javadalmazásuk alapján biztositják — semmi rendes tiszteletdijjal összekötött orvosi állást el nem fogadni, az addig elvállalt állásokról pedig legkésőbben f. é julius hó 1-éig lemondani és ezen állást az illetőknek rendelkezésére bocsátani.

Nem tartjuk összeférhetőnek meggyőződésünkkel, hogy bármely ilynemü egylet, szövetkezet vagy nagyobb iparvállalathoz tartozó tagok, illetve alkalmazottak vagy munkások, megbetegedése esetén a neki oda utalt orvos segédkezését kötelezőleg igénybe venni kénytelenek legyenek, saját bizalmuk és meggyőződésük ellen, ha a felmerülő gyógykezelési költséget sajátjukból fedezni nem óhajtják vagy azt fedezni képtelenek.

3. Kölcsönös egyetértés és együttes törekvés mellett közös

czélt óhajtunk elérni s azért legelső kötelességünk kartársi érzületünket nemcsak nyelvünkön hordani, hanem úgy a közönséggel mint a kartársakkal szemben be is bizonyitani, azt fenntartani és tettleg fejleszteni is. És ezért kötelezzük magunkat mind azon kartársakkal, kik a kartársi érzület tisztességéről megfeledkezve törekvéseink meghiusulását czélozzák, úgy társadalmilag mint esetleg a betegekkel való érintkezésben teljesen szakitani s esetleg fönállott összekötetésünket nem létezőnek tekinteni.

II Az orvos kötelességei a nagy közönséggel ép úgy mint kartársaival szemben.

Szepesvármegye területén orvosi gyakorlatot folytató minden orvos első kötelessége méltányos és humanus magatartást tanusitani úgy a nagy közönséggel mint kartársaival szemben.

Az orvos választás bizalmi kérdés lévén, határozottan elitélünk minden az orvosi rendet lealázó jelentéseket, körleveleket, hirlapi hirdetéseket, melyek által a betegek figyelme bizonyos czél felé irányitatik; ingyenes vagy mérsékelt áron való gyógykezelési igéreteket; egyes betegleirások vagy műtéti esetek közlését nem tudományos szaklapban, orvosi segélynyujtásért vagy gyógysikerért való köszönet mondatást; orvos sebészi műszerek használatra való rendelkezésre bocsátását, ha ezen műszerekkel visszaélések előidézhetők (Pravaz-féle fecskendők etc.); bizonyos betegségek ellen kizárólagosan ismerő gyógyszerek ajánlását és alkalmazását, ha csak erre külön és jogositott képesitést kimutatni nem birunk. Az ily eljárást az orvosi rend méltóságával összeférhetőnek nem tartjuk s azért követeljük, hogy mindegyikünk ily eljárás meghiusitására törekedjék és azt lehetetlenné tegye.

Eskünkhöz hiven kijelentjük, hogy az orvosi titkot betartjuk mindég és mindenütt, ha csak birói úton e titok feltárására föl nem szóllittatunk.

Kijelentjük, hogy más orvosnak kezelése alatt lévő betegnek csak kényszeritő s rögtöni segélyt igénylő esetekben orvosi tanácscsal szolgálni fogunk, ha a rendelő orvos ugyanazon helyiségben lakik; együttes kezelésre azonban mindenkor készek leszünk, mindaddig mig a beteg hozzátartozói kivánják, de csak akkor, ha a gyógykezelő orvos az általunk kötelező irányelveket a maga részéről is kötelezőnek ismeri.

Bármelyik kartárs által — feltéve hogy elfogadott határozatainkat magáévá tette — hivott tanácskozásra szivesen állunk

rendelkezésre, de rend eléséről, vagy eljárásáról elitélőleg nyilatkozni soha nem fogunk, ellenkezőleg védelmére kelni, pártját fogni a mennyire a tisztesség, a méltányosság azt megengedik, szent kötelességünknek tartandjuk.

A tanácskozás bizalmi ügyet képezvén, ennek tárgyalásai mindenkor közös titkot képeznek.

Tanácskozáskor kerülni fogjuk úgy a versenygést mint a féltékenységet; csak is lényeges eltérések mellett el nem ért megegyezést, kivánatunkra a kezelő orvos a beteggel vagy családjával közölni köteles.

Egy családban két orvos még különös esetben sem kezelhet beteget egy és ugyan azon időben, — kivéve, ha az a fogászatra terjed, — a nélkül hogy a házi orvos arról kellően kiértesittetnék.

Tanácskozásra meghiva, a beteget csakis a rendelő orvos jelenlétében látogatjuk meg és csakis a beteg hozzátartozóinak határozott kivánatára folytatni fogjuk a beteg látogatásokat mindaddig, mig a fél ezeknek beszüntetését nem óhajtja, vagy nyilt kifejezést nem tanusit.

A beteg vagy hozzátartozói által tanácskozásra meghivandó orvos választásánál szabadon engedtessék a fél kivánata és azt befolyásolni semmi módon nem akarjuk.

Az ingyenes gyógykezelés a tiszti-, (járási-, városi-, községi- és kör-) orvosok kötelessége levén, ingyenes gyógykezelésbe csak is hatóság által kiállitott szegénységi igazolványnyal ellátott beteget venni fogunk úgy rendelő helyiségünkben mint a beteg lakásán.

Betegek, kik dijazás tekintetében volt orvosukkal szemben kötelességüknek eleget nem tettek, csak akkor vétetnek gyógykezelésbe, ha előbbi kötelezettségüknek telhetőleg eleget tettek. Tág tere nyilván itt az elnézésnek és humanismusnak, mely utóbbinak ezentúl is hű követői lenni akarunk, ha ez valóban igazolt.

Szivességből, vagy is indokolatlan bárminemü orvosi bizonyitványt nem állitunk ki senkinek.

Kiállitottakért azonban az azért járó dijat senkinek sem engedjük el és követeljük annak azonnal való kiegyenlitését.

Kartársaink bármelyik családtagját, akár megbetegedés, akár baleset alkalmával, készséggel és dijtalanúl kezelni mindenkor szent kötelességnek tartjuk.

Joggal követelheti minden kartárs, hogy megbetegedés esetén őt készséggel helyetesitsük, de e helyettesités sohasam szolgáljon arra, hogy őt mint házi vagy kezelő orvost állásából kiszoritsuk.

A helyettesités alapján esetleg igényelt dijazás, legyen méltányos és ne terhelje sem az orvost, sem hozzátartozóit, hanem magát a beteget.

III. Az orvos joga és dijazása.

Betegek gyógykezelésével fáradozást sőt nem ritkán feláldozást igénylő munkát végez az orvos és azért nemcsak méltányos, hanem jogos is, hogy munkája után nem elismerést hanem dijazást is követelhessen, mert az orvosnak anyagi szüksége ép olyan mint a társadalom bármelyik tagjáé s fentarthatása, tisztességes megélhetése csak is működésének anyagi kártalanitására utalja őt.

A dijazásra nézve egyöntetü eljárást megállapithatni majd nem lehetetlen. Tekintetbe véve a helyi, anyagi viszonyokat, a városi és községi orvosok által netalán már is elfogadott dijtételek részünkről való föntartása mellett a következő dijszabáiyz t betartására, illetve alkalmazására kötelezzük magunkat.

1. Házi orvosok évi dijazása — az illetők vagyoni állásához képest — kölcsönös egyezség tárgyát képezi, de oly formán, hogy a kiegyezett díj akkor is fizetendő, ha a családban az év folyamán kevesebb volt az orvosi teendő és viszont.

2. Kerületi segélyző-pénztárak, iparegyesületi pénztárak gyári és hasonló törvény értelmében létesitett és létesitendő betegsegélyző pénztárak munkásainak és alkalmazottjainak rendelő helyiségünkön nappal nyujtott orvosi segélyért 25 krt számitunk fel, azonban kijelentjük hogy más egyénekkel szemben e minimalis tételt el nem fogadjuk s hogy ezek anyagi helyzetükhöz alkalmazkodni fogunk a méltányosság betartása szerint.

Ily beteg lakásán véghez vitt orvosi segélyért nappal 50 krt éjjel pedig 80 krt számitandunk fel.

E munkások sorába tartozóknak tekintjük a kisebb javadalmazással ellátott állami-, törvény-, hatósági-, városi- és községi-hivatalnokokat, kisebb javadalmazású lelkészeket, tanitókat, kis iparosokat, szatócsokat, kisebb gazdákat és munkásokat, akár utóbbiak tagjai bármely segélyző-egyletnek akár nem.

Állami hivatalnokok vagy ezekkel egyenrangú törvényhatósági, városi vagy községi vagy magánhivatalnokok, ha rendes évi jövedelmük 1000 frt vagy ennél több, szintúgy divat- és fűszerkereskedők, nagyobb földbirtokosok vagy gazdák, tanárok és job-

ban javadalmazott lelkészek minden egyes látogatás után 1 frtnyi dijat fizetni kötelesek.

E dijazásba orvos-sebészi vagy szülészeti közbenjárások vagy nagyobb műtétek be nem számithatók, hanem külön dijazásra jogositatnak.

Orvos-sebészi műtétek vagy szülészeti műtétek 2—10 forintnyi díjazásra jogositanak, ha a műtő-orvossal ez irányban egyezség megállapitható nem volt.

Műtétek után teljesitett látogatások után, a rendes látogatási dij jár, föltéve hogy azok műleges kötést, tisztitást stb. nem igényelnek.

A műtéteknél szükségelt segédkező orvosnak, a műtői orvos legalább fél dija jár.

Orvosi tanácskozások mindegyike után — akár két, akár három vagy több orvos közt tartandók ezek —, a tanácskozásra hivott orvosok mindegyike legalább 3 frtnyi dijat számithat fel.

E dij a tanácskozás megtörténte után azonnal folyósitandó.

Minden orvosi bizonyitvány után, minőség szerint 2—5 frtnyi dij jár. A dij nagysága a bizonyitványi indokolás minősége szerint határozandó.

A vidéken tett látogatások dija — a sebészeti és szülészeti műtétek külön felszámitása mellett — következőkben állapitatnak meg:

2	kilometernyi	távolság	után	.	.	.	1 frt.
5	kilometerig	terjedő	távolság	után	jár	2	frt
10	»	»	»	»	»	3	»
15	»	»	»	»	»	4	»
20	»	»	»	»	»	6	»
25—30	»	»	»	»	»	8	frt

a fuvar természetbeni előállitása illetve annak pontos beváltása mellett.

Magától érthető, hogy az oda vagy vissza utazás éjjel történte — este 8-tól reggeli 8 óráig — kétszeresen számitandó fel.

A 30 kilométernyi távolságon túl történendő utazásokra a fenti arány a mérvadó.

Az utazás alkalmával felmerülő többi költségek — élelmezés stb. — a meghivó fél terhére esnek.

Az előző pontokban megállapitott dijtételeket a magunk részéről kielégitőknek tekintvén, kötelezzük magunkat, a felek részéről esetleg előforduló megtagadása esetében, méltányos sőt jogos követelésünket ha kell, bírói uton is érvényesiteni, valamint

a kötelezettségüknek meg nem felelő feleket e határozatokat elfogadó kartársakkal mihez tartás végett megismertetni.

IV. Választott biróság.

Érdek összeütközések vagy vélemény különbségek, úgymint más karban, az orvosi karban is idézhetnek elő vitatkozást vagy egyenetlenségeket.

Felette sajnálnók ha ilyenek előfordulnának, miért is ezek lehetőleges kiegyenlitését vagy eldöntését, egy saját kebelünkből megválasztandó birósághoz tennök át.

Ezen orvos birói bizottság három, kebelünkből választott rendes tagból és egy helyettesitő tag gyanánt működendő póttagból, valamint a nézet eltérésben lévő tagok által választott egy-egy tagból áll. Ezen öt tagú u. n. becsületbiróság mindenkori elnöke a szepesi orvos-gyógyszerész-egylet az idei elnöke, jegyzője ugyanaz egylet titkára, ki szavazati joggal azonban csak azon esetben bir, ha választott biró vagy a fél által meghatalmazott képviselő.

Az ily módon összeállitott biróság itélete jegyzőkönyvileg felveendő kellően indokolva a legközelebb tartandó szepesi orvos-gyógyszerész-egylet rendes gyülésén, az illető felek előzetes kiértesitése után, az összes kartársak tudomására hozatik.

A becsület biróság sem fegyelmi, sem büntetőjoggal nem birván, itéletében csak is helyes vagy nem helyes eljárást minősithet meg.

Azon nem várt esetben ha a fél az itélettel meg nem elégednék a szepesi orvos-gyógyszerészegyesület közgyüléséhez felebbezhet, melynek határozata végérvényes.

V. Záradék.

Mi alólirottak, kik Szepesmegye területén orvosi gyakorlatot üzünk s kik önszántunkból, menten minden külső befolyástol ezen felsorolt határozatokat állapittattuk meg, önkényt alávetjük magunkat ezeknek és bármikor az ezekből eredő következményeket levonni hajlandók vagyunk, miért is e reánk nézve kötelező erővel biró határozatokat minden utógondolat nélkül úgy a mint vannak elfogadjuk, kötelesség hiven teljesitjük és mind azt beismerve sajátkezü aláirásunkkal igazoljuk és hitelesitjük.

Kelt . . . . . 1897. április hó . .-kén

(Aláirás helye.)

Jelen javaslat mint mondottuk Szepes vármegye összes orvosainak küldetik meg azon megkéréssel, hogy azt a legnagyobb gonddal tanulmányozzák és miután minden orvosnak jelen javaslathoz hozzá szólási joga van, köteles lesz ezen jogát érvénybe hozni az iglói gyülés alkalmával vagy szóval vagy — ha akadályozva van és meg nem jelenhet — irásban, az utóbbi esetben kérjük az irásbeli megjegyzéseket és a javaslat el — vagy el nem fogadását az egyleti titkárnak legkésőbb április hó 15-ig beküldeni annyival inkább mivel az elmulasztás a javaslat el nem fogadásával egyenlőnek tekintetik; ha a javaslat elfogadtatik és elfogadó akadályozva van megjeleni, kérjük a sajátkezü aláirással ellátott javaslatot szintén az egyleti titkárnak a fent mondott határidőig beküldeni, kinek kötelessége lesz a történt el- vagy el nem fogadásokat és észrevételeket a gyülésnek előterjeszteni.

Kéretnek a szepesi kartársak — azok is kik nem tagjai az egyletnek — az iglói gyülésen tömegesen megjelenni, mert a gyülés második igen fontos, szintén ez orvosi rend tekintélyét növelni szándékozó tárgya: az orvosi kamarákat illető és a ministerium által egyletünknek átküldött törvényjavaslat.

Lőcse, 1897, márczius hó 3-án

Dr. Alexander Béla
egyleti titkár, bizottsági tag.

Dr. Lorx Sándor
bizottsági elnök.

Dr. Tátray Gergely, egyl. elnök, b. t.
Dr. Schön Leo b. t.
Dr. Neubauer Lajos b. t.
Dr, Rottenberg János b. t.
Dr, Sax Ágoston b. t.

A javaslat tételenkénti tárgyalásánál következő változtatások lettek megállapitva:

1. a bekezdésben »sanyaru« szó helyett »anyagi« tétetik;

2. az ez után következő második szó — »némi« — kimarad; a bekezdés első sora tehát következőleg hangzik: Társadalmi állásunk és rendi érdekünk megóvása egy részt, más részt pedig anyagi helyzetünk javitása etc.

3. Az általános határozatok első tételénél kimarad a következő mondat: kiki saját képessége és tehetsége szerint;

4. az általános határozatok második tételénél követeltetik, hogy a »nagyobb gyári vállalatoknál» szavak után »és vasutaknál» tétessék azért, mert a szabad orvosi választást jelen javaslat nem kivánhatja őszintén ha mindjárt jelen tételnél a »betegsegélyző« egyleteknél külön kategoriakat akar létesiteni t. i. olyan betegsegélyző egyletet melynél legyen szabad orvosi választás és olyant melynél ne legyen; a vasuti munkás mert betegsegélyző egyleti tag szintén szabadon választhasson orvost és azért ha minden betegsegélyző egyleti választott orvos lemond állásáról, mondjanak le a vasuti orvosok is állásukról mint gyógykezelő orvosok, mi a hivatalos teendőiket illeti azt ezen kifogás nem bántja.

Dr. Hanko Arthur az előbb mondottaknak inditványozója ellenébe azt mondja, hogy ha vasuti munkás szükség esetén nem vasuti orvos által gyógykezeltetett úgy folyamodván vagy számla qenyujtása után úgy a gyógyszerek lettek megfizetve mint pedig az orvos honorálva, de nem jelzi Dr. Hanko, hogy ezen kivételes esetek számba nem jöhetnek, mert ilyenkor helyesitésről van szó pusztán, különben nem egyezik bele az inditványba.

Dr. Gabriel Frigyes, Dr. Csáky Károly, Dr. Schön Leo és Dr Teschler Antal elfogadják az inditványt, Dr. Mück Arthur szintén ha az által javitatnék a helyzeten, de nagyon tart tőle, hogy az az orvosok, ha felmondanak, túl becsülik állásukat és könnyen megtörténik, hogy a vasuti vállalat másünnen hozat orvosokat a betegek számára mi titkár véleménye szerint csak is akkor lesz lehetséges ha az egyleti tagok összetartása illetőleg a szepesi orvosok összetartása nem szilárd alapon áll, a mikor minden óvintézkedés és szabályzat magától értetődik hiába való dolog; miután még Dr Lövenbein Samu, Dr. Sax Agest, Dr. Rottenberg János és többen beszéltek a tárgyhoz a vasuti betegsegélyző pénztárak szintén belefoglaltatnak a második pontba és jelenti elnök Dr. Tátray Gergeiy, hogy kérdezősködött a kassa-oderbergi vasut igazgatóságánál, de az nem pártolhatja a szabad orvosi választást, de ujolag fogja felhasználni minden személyi befolyását és referál majd a következő gyülésnek.

5. A lemondási idő (második tétel) julius hó 1-ről Dr. Sax Ágoston inditványára 1897. deczember hó 31-ikére tétetik.

6. A második szakasz 3-ik pontját t. i. a titoktartást illetőleg Dr. Alexander inditványozza, hogy következőleg alakitassék át:

Eskünkhöz hiven kijelentjük, hogy az orvosi titkot betartjuk mindég és mindenütt, ha csak a titoktartás alól fel nem mentett a beteg vagy volt beteg azaz az illető egyén, mert: az 1893 évi XVIII és XIX törvénycikk 86 § következőleg szól: a tanuság tétel megtagadható:

oly körülményekre nézve a melyekre a tanu nem nyilatkozhatik a nélkül, hogy a hivatásával járó titoktartó kötelességét különösen mint ügyvéd, kö-jegyző, orvos vagy ezek segéde meg ne sértse, a mennyiben a titoktartás kötelessége alól fel nem mentették.

A tanu a jelen § eseteiben a kihallgatás előtt figyelmeztendő, hogy vallomásának megtagadására fel van jogositva. (Ez humanitási tekintetből az orvosokra terjesztetett ki.)

Az inditvány egyhangulag el lett fogadva, nevezett pont ez értelemben lesz fogalmazva.

7. Ugyanaz szakasz 9-ik pontjában mely következőleg szól:

»A beteg vagy hozzátartozói által tanácskozásra meghivandó orvos választásánál szabadon engedtessék a fél kivánatos és azt befolyásolni semmi módon nem akarjuk«

k imarad az utolsó mondat (és azt befolyásolni semmi módon nem akarjuk).

8. A harmadik szakasz 4-ik pontja bekezdése következőleg fog hangzani: kerületi betegsegélyző pénztárak, iparegyesületi pénztárak, gyári, vasuti és hasonló, törvény ertelmében létesitett és létesitendő betegsegélyző pénztárak.

9. Ugyanez passusban következő kifejezés áll: rendelő helyiségünkön nappal nyujtott orvosi segélyért 25 krt. számitunk fel;

a 25 kr. elibe l e g k e v e s e b b szó iktatandó;

10. ezen szavakat követve beiktatandó:

ily beteg lakásán véghez vitt orvosi segélyért nappal egy koronát, éjjel pedig egy korona és 60 fillért számitandunk fel és

11. folytatólagosan hangzik ezen pont:

azonban kijelentjük, hogy más egyénekkel szemben a minimalis tételt el nem fogadjuk s hogy ezek anyagi helyzetükhöz- alkalmazkodni fogunk a méltányosság betartása mellett, még pedig akként. hogy gyermek né való rendelésért lakásunkon legalább 60 fillért, felnőttől legalább 80 fillért követelünk, az utóbbi látogatásáért nappal egy korona és 20 fillér, éjjel két korona jár

12. Az ötödik és hatodik pont kimarad.

13. A hetedik pont zársoráúl beiktatandó: éjjel kettős dij jár azaz négy korona.

14. 9-ik pont. Orvos sebészi és szülészeti műtétek nem 2—10 hanem 1—50 forintnyi dijazásra jogositanak.

15. A 10-ik és 11-ik pont közzé iktatandó:

A pénztárak részére következő díjtételek alapitatnakmeg:

a) a beteg látogatásáért az orvosnál . . . . 25 kr.
b) az orvos látogatásáért a betegnél nappal . 50 »
c) » » » » » éjjel . . 80 »
d) az orvos látogatásáért vidéki betegnél nappal kilometérenként . . . . . 30 »
e) az orvos látogatásáért vidéki betegnél éjjel kilometerenként. . . . . 50 »
f) nők vizsgálatáért . . . . . , 1 frt
g) szülési műtétért . . . . . 3 »
h) ficzamok, csonttörések beillesztése . . . . 2 »
i) kisebb műtétekért (foghúzás etc.) . . . . 1 »
k) nagy műtétekért . . . . . 5 »

15. A 11. és 12. pont közzé iktatandó: a foghúzás egy forinttal dijazandó.

16. A 14 pontban emlitetti vidéki látogatások dijainál minden dij előtt »legalább« szó beiktatandó.

Dr. Fábry Lajos (Bindt) és Dr. Stern Adolf (Krompach) kartársak nem köteleztetnek állásukról lemondani, miután oly vállalatnál hivataloskodnak mely tisztességes megélhetést biz osit nékik a javadalmazás alapján.

Fel kel emlitenem minden esetre, hogy a szétküldött javaslat közzül nyolcz darab érkezett vissza az illető kartársak által aláirva, névleg:

Dr. Papp Samueltól ki magyarosabb hangzás végett néhány stylaris módositást ajánl;

Dr. Schönviszner Árpád szintén tökéletesen beleegyezik azon föltevéssel, hogy a nevezett orvosi dijazások mint minimális dijazások tekintendők;

Dr. Breuer Sándor aláirta a javaslatot és beleegyezik, megjegyzi azonban, hogy a nagyobb bevételekkel biró egyesületek nem fognak a szabad orvosi választásba beleegyezni, ámbár szerinte az elv tökéletesen helyes; inditványozza végtére, hogy az igló gyűlés által elfogadott szabályzat mielőbb közlendő az orvosokkal és a közönséggel.

Dr. Jármay László egész terjedelmében fogadja el a javaslatot és aláirja.

Dr. Maleter Róbert szivesen egyezik olyan egyleti határozatokba, melyek által a fiatalabb kartársak szomorú helyzete javitva lesz.

Dr. Polnisch Arthur beleegyezik a javaslatba és aláirja.

Dr. Weszetzky Márk és Dr, Barna Bernát szintén aláirják a javaslatot és magukévá teszik azon inditv nynyal, hogy az orvos lakásán eszközölt rendelésért ne 25 hanem 40 kr. járjon a betegsegélyző pénztár részéről is, mert annyi lett biztositva részükre a kerületi betegsegélyző pénztár részéről szerződésileg 1895-ben.

A javaslat uj, a határozatok alapján történendő szövegezéssel a késmárki orvosok Dr. Tátray Gergely, Dr. Klein Armin, Dr. Schwarcz Aladár, Dr. Teichner Lipót és Dr. Alexander Béla bizatnak meg.

3. Ezek után áttérve a belügyminister úr által egyletünknek hozzászólás végett átküldött törvényjavaslatra az orvosi kamarákat illetőleg; még mielőtt a megvitatás megkezdődött volna Dr. Rottenberg János következő határozati javaslatot terjeszt be:

A szepesi orvos-gyógyszerész egyesület által összehivott és f. évi április hó 20-án, Iglón, a szepességi összes orvosok által tartott közgyülés kimondja miszerint:

»A Nagyméltóságú magyar királyi belügyministerium által véleményadás végett nekünk is kegyesen juttatott »Törvényjavaslatot az orvosi kamarákról« a hazai orvosi karra sérelmesnek és károsnak tartja és tiszteletteljesen kéri Ö Nagyméltóságát rendünk ilyen meg nem érdemelt módon való megrendszabályozásától elállani méltóztassék »

Erre elnök Dr. Tátray Gergely kijelenti, hogy a törvényjavaslat nem véleményadás hanem hozzászólás végett lett átküldve egyletünknek és Dr. Lorx Sándornak engedi át a szót, ki következőket mond:

Igen tisztelt kartárs urak! Ha a szönyegen lévő tárgyhoz a mai napon — mely mindenesetre forduló pontot képezend egyleti életünkben — szót ne emelnék: megtagadnám ez ügy érdekében kifejtett multamat, de mi több: háládatlan volnék azon egyesülettel szemben, mely ugyan azon kérdésben már kétszer megtisztelt és kitüntetett volt engemet becses megbizásával.

Köztudomású tény, hogy az orvosi rend méltósága, társadalmi állása sőt anyagi helyzete is mindinkább hanyatlik.

Sajnos a köztünk mindinkább fejlődött viszálykodás, surlódás és torzsalkodás, az egymással szemben tanusitott bizalmatlanság és tiszteletlenség okozták azon tarthatlan állapotot, melyen segiteni mindegyikünknek kötelessége.

Ma holnap 10 éve lesz annak, hogy a Tátrafüreden tartott m. orvosok és természetvizsgálók 24-ik vándorgyülésén hangoztatott az orvosi kamarák létesitésének szüksége. Sok viz folyt le azóta a Dunán, de azon körök a melyek hivatva voltak e közkivánatnak életet adni, vajmi keveset törödtek azzal, de engedték annak elposványodását.

Enquettek, congressusok tartattak melyek e kérdés megoldását sürgették és követelték. Egy elfogadhatlan javaslat követte a másikat, sőt egy javaslat be is terjesztetett a magas kormányhoz, a nélkül hogy a hazai orvosok kiket e kérdés leginkább érint, e javaslat iránt tájékoztatva vagy megkérdeztetve lettek volna.

Gyakorló orvos, tiszti orvos, egyetemi tanár és közegészségügyi tanácsos egyaránt fárodozott vagy legalább fáradozni látszott; a mindennapi sajtó felkarolta ez ügyet, de hallgatott azon tényező, mely az egészségügy legfőbb őre és fejlesztője.

Megjött a nagy reményü, örökké emlékezetes millenniumi orvosi congressus, a melyen a hazai orvosok jogos követelése bárányborbe burkolt farkasok által megmásittatott.

Ismeretes Önök előtt a hazai orvosoknak mintegy huszadrészének ez ügyben hozott határozata. A kisebbség a kötelező kamarát, a mesterségesen összetoborzott többség a szabad szövetkezést tüzte zászlajára.

Addig vallott elvemet és meggyőződésemet meg nem tagadva, a kisebbséggel szavaztam, és akkori véleményem és meggyőződésem ma is ezt az állás pontot parancsolja reám, daczára annak, hogy a szövetkezést óhajtó látszólagos többség, megtagadva eddigi meggyőződését és ténykedését, minden füvet és fát hozott mozgásba, hogy önző tervét diadalra vezethesse.

Igaz hogy Romába több út vezet, melyik lesz a helyes, ezt majd csak a jövő fogja mutatni?!

Nincs köztünk egyetlen egy kartárs sem, ki a tömörülést, az együttes eljárást rendünk érdekében nem óhajtaná.

Én is óhajtom a tömörülést kötelező alakban és törvényes alapon. Ez okból feltétlen hive vagyok, a kamarának, de oly kamarának, melynek legfőbb czélja az orvosi rend ugy ethikai mint anyagi érdekeinek képviselete. Örömmel akarom azonkivül

támogatni az általános közegészségügyet, ha a kamara által arra fölszólitatnék.

Részemről követelem, hogy minden gyakorlatot folytató orvos, kivétel nélkül tagja legyen a kamarának.

Óhajtom, hogy a contemplált orvosi kamara, egy minden oldalról független u. n. autonom testület legyen, mely minden intézkedését, menten minden befolyás és nyomástól, szabadon hajtsa végre, megadva a kormánynak úgyan azon jogot, melyet bármiféle egylettel szemben bármikor érvényesiteni jogosult.

Perhorrescalom a kormány javaslatban contemplált központi választmányt, mely a kamara összes ügyeit felülvizsgálni és felül birálni hivatva volna.

Nem óhajtom, hogy a fegyelmi ügy egy e czélból választott külön fegyelmi tanácsra bizassék, hanem intéztessenek el a fegyelmi ügyek a kamara választmánya által. S ezzel kapcsolatban óhajtom a fegyelmi büntetések megszigoritását ily módon, hogy az, a ki a kamara bizonyos jogaitól megfosztatnék, ezen időre az orvosi gyakorlat folytatásától is eltiltassék.

Végre óhajtom, hogy a létesitendő kamarák nem túl nagy területre terjesztessenek. Elegendőnek tartom, ha hasonló viszonyok közt létező két megye egy kamarát képez.

Ezek előre bocsátásá után egyéni véleményem az, hogy a szepesi orvos-gyógyszerész egyesület, független álláspontjának teljes föntartása mellett, határozatként mondja ki: hogy az orvos kamarák létesitését mellőzhetlen szükségesnek tartja miért is a miniszteri javaslatot az általános tárgyalás alapjául is elfogadja és a szükségesnek látszó módosításokat inditványba hozza.«

Rövid eszmecsere után elfogadtatik a miniszteri javaslat általános tárgyalás alapjául és a titkár *Dr. Alexander Béla* fölolvassa a javaslatot illető referatumát a mint következik:

Tisztelt egyesület!
Tisztelt kartársak!

A belügyminiszter úr a czélból, hogy először: a közegészségügy előmozditassék az egészségügyi kormányzat és hatóságok támogatása által, második sorban: hogy az orvosi kar közös érdekei képviseltessenek, az egyes orvosok jogos érdekei óvassanak és az orvosi foglalkozás tekintélye emeltessék; harmadik sorban: hogy fegyelmi hatalom alatt álljanak a kör tagjai. — Magyarország összes orvosaitól (kivéve a tényleges katona orvosokat)

azok legfeljebb 5 frtot kitevő évi tagdijai mellett, miniszteri rendelet utján való beosztással és kijegyzett székhelylyel biró kamarákat szándékszik életbe léptetni, melyek szervezete egy minden kamara két tagjából összetett »központi választmány« által kidolgozott és helyben hagyott szabályrendeleten és saját ügyrendjükön alapul (ugy hogy a különféle ügyeket a közgyülés, a választmány, a fegyelmi tanács, a központi választmányi kiküldött és az elnök intézik).

A kamarai tagok évenként legalább egyszer — lehetőleg október hóban — összesereglenek közgyülést tartani, melynek eljárása a különféle ügyekben, azt lehet mondani, a szokásos uton mozog, melyben a központi választmányi kiküldöttnek kijelölése történik és melynek utolsó pontjaként szerepel: a választmány által előterjesztett és a kamara tagjainak összegét érdeklő inditványok feletti határozat hozatal.

A kamara minden tiz tagjára egy választmányi tag esik és áll a választmány legkevesebb 12 de legfeljebb 24 tagból melyek titkos szavazás utján (a nem jelenlevők által is) választatnak 3 esztendőre, elnöke a választmánynak a kamarai elnök, jegyzője a kamarai titkár; a választmányi ülések nyilványosok a kamarai tagok számára; a választmány hatáskörének feladatához tartozik a hatóságoktól a kamarához intézett megkeresések és felszólitások elintézése esetleg a közgyülés számára való előkészitése; a választmány évi müködéséről az illető törvényhatósághoz és miniszteriumhoz jelentést, beszámolást intéz.

Áttér ezek után a javaslat a tiszti kar szervezésére t. i. lesz a kamarának elnöke, alelnöke esetleg tisztelet dijt élvező titkára és pénztárosa, körüliratik azok hatásköre ugy a kamarát illetve mint a fegyelmi tanácsban, mely elnökből, alelnökből és két a közgyülésből, két a választmányból választott tagból áll, de melyek hatásköre a hivatalban lévő orvosok hivatalos müködésére nem terjed ki, a fegyelmi tanács csak nyilt feljelentés alapján jár el; büntethet a fegyelmi tanács: megintéssel, rosszalással, 50—500 koronáig terjedő pénzbirságot vethet ki és a kamarai jogokból való 1—2 esztendőre való felfüggesztést szavazhat meg, mely itélet ellen az elmarasztalt fél 8 nap alatt felebbezhet a közigatási birósághoz.

Ugy szólván essentialt kamara a központi választmány melybe minden kamara elnökét és minden esztendőben a közgyülésben választott tagját küldi, az utóbbi utazási költségét a kamarai pénztár fedezi; csak is a fővárosban tartandó központi választmányi

gyülésen a miniszterium megbizottja vagy is inkább kiküldöttje elnököl és megvitatnak azon gyülésen a belügyminiszterium vagy a kamarák által tárgyalás alá bocsátott ügyek.

Az orvosi kamarák egyenesen a miniszterium felügyelete alatt állanak, ki is elmozdithatja a kamara tiszti karát, ha törvényes hatás körét túllépi és megsemmisitheti a közgyülés határozatokat, mely eljárás után uj közgyülést hivhat össze 3 hó alatt.

A kamarai választmány határozata a közgyüléshez annak határozatai a közigazgatási birósághoz felebbezhetők.

Végül mondja a törvény javaslat, hogy az orvosi kamarák szervezése céljából azon törvényhatóság főispánja, melynek területén lesz a kamara székhelye, hivja össze a képezendő kamara tagjait a tiszti főorvos lajstroma alapján és az alakuló gyülésen eszközölteti a kamarához minden szükséges megválasztást és jelentést tesz a miniszteriumnak, melyek után a miniszter a központi választmányt az »orvosi rendtartás« egybe állitása céljából egybehivja, mely tervezet azután az egyes orvosi kamarák részéről viszonyaikhoz idomitatik és miniszteri jóváhagyás után lép életbe.

Az olvasott sorok röviden adják meg lényegét a miniszteri törvényjavaslatnak a kamarákról.

Tisztelt uraim!

Minden felé látjuk a tömörülést, az összetartás kezdetét, néhol már kifejezettségét is, más oka annak és jogositása nem lehet mint: követelése annak, mihez az illető egyénnek vagy is az egyletek tagjainak jussuk van documentálva az által a német deák dal egy versének igazságát: »Ein Jeder weiss am Besten wo der Schuh ihn drückt«.

Az összetartás mint mondottam sok helyen a társadalom egyes részeinek érdekeit oly annyira védi, hogy azok biztos alapon dolgoznak és dolgozhatnak további, csak is felfelé való fejlődésükön, magától értetődik mindig szem előtt tartva a nemes jogot és a méltányosságot

Szándéka egyletünknek nem volt más midőn összehivta az összes szepesi orvosokat, mint bebizonyitani maga előtt de a közönséggel szemben is, hogy igenis minékünk is van helyünk hol nagyon szorit a czipő, minékünk is fáj a fejünk, azért mert nem mehettünk egymás mellett tudva vagy érezve: hogy egyik ugyan azon irányban halad mint a másik; most egyenlő ruhában akarunk dolgozni, egyenlő eljárást akarunk gyakarolni, önérzet által

vezetve szivesen akarunk dolgozni, de megkivánjuk a munka bérét, mert megérdemeljük és ha körülirt de a humanismust nem sértő határok között akarunk dolgozni és müködni, és ha mai szerződésünk bizonyitja, hogy azt tenni is fogjuk ugy én a magam részemről annyival inkább üdvözlöm azon szándékot — bár honnan jön és bár ki legyen annak kezdeményezője ha csak érdekünket védi — melynek folytán édes hazánk összes orvosai egyesüljenek, hangsúlyozom a szót összes, mivel a nélkül az én nézetem szerint tényleges siker el nem fog éretni soha.

Megtörtént a kezdeményezés mely együtt müködésre akárja vezetni az összes orvosokat — már ezen eszme oly szép, hogy én csak barátja tudok lenni — a miniszteri törvény javaslat által és a mily szivesen és örömmel üdvözlöm az elvet, a mily örömmel szavazom meg a kamarát mégis nem tudok a törvény javaslatban emlitett egyes dolgokkal megbarátkozni; *a barátság nem zárja ki a kritikát és a nézet eltérés komoly birálgatása adja meg a meggyőződést.*

A törvényjavaslatban benne foglalt egyes meg nem felelő dolgokat illetőleg kivánom azok modósitását esetleges kihagyását vagy beiktatását.

Ezen 3 csoportba foglalom észrevételeimet magától értetődik mindég érdekeinket szem előtt tartva, de meghajolva a közgyülés határozata előtt ép ugy az ellenbizonyiték előtt, ha az meggyőző.

1. §.

Az 1 §. szerint kamarák létesitetnek a közegészségügy előmozditására és az orvosi kar érdekeinek képviselete céljából.

Uraim! én mindig ugy gondolkoztam: azért hordok czipőt, hogy védjem a lábomat, azért ruhámat, hogy óvjam testemet — azért, mert szükségem van rájuk; - talan a kartárs urak is igy gondolkoztak — nemde? pedig lássák uraim, tévedtünk nagyon nincs igazunk, a törvényjavaslat első §-a agyonüti helytelen gondolkodásunkat és okúlva a dolgon azt fogom mondhatni ezentúl: azért hordom ruhámat mert az ipart kell elősegitenem a szükség csak második sorban jön és nem oly fontos.

Lábát törött logika, gyönge, beteg szervezettől sok, csupa egészséges működést kivánni, ha alig tud nyujtani; első sorban védessenek az orvosi kar anyagi és nem anyagi érdekei, adassék biztos alapunk, azután jön a közegészségügy előmozditása — hisz annyi hivatalos előmozditója van — fiatal erővel de örömmel is, ha látjuk, hogy a törvény is csak javunkat akarja. Igy kérem a törvény javaslat 1 §-át módositani.

2 §.

A második paragrafus szerint a miniszter jelezi a kamarák székhelyeit. Itt is kell irányelv! miért nem lehetnének az ország nem tudom hány kamarainak székhelyei azon megyékben, melyek aránylag legtöbb orvossal birnak; ezen módositást is ajánlom.

3. §.

De miért ne legyen tagja a kamarának a tényleges katona orvos is, ha practisál? Lássák uraim a miniszter úr hangoztatta már, hogy a hivatalos orvosok idővel csak is hivatalos dolgot fognak végezni, de senkinek sem jutott eszébe mondani, hogy a katona orvosnak az a dolga mit a hivatala kiván: a katonaság; és mert sok katona orvos gyakorlatot üz, hagyassék el a törvényjavaslatból az őket illető passus.

4 §.

A törvény javaslat második szakasza vagy is inkább a 4 §. ismét második sorban hangoztatja az orvosi érdekek képviseletét és az orvosi tekintély emelését, függeléknek oda van téve, hogy a kamara saját tagjai felett gyakorol fegyelmi hatalmat jelen törvény határozatai szerint; ajánlom mondassék ki, miszerint az egészségügyi kormányzat és a hatóságok támogatása utolsó pontnak mondassék, az érdek képviselete és fegyelem jöjjön első pontnak; de a fegyelmi eljárások dolgoztassanak ki orvosok által mert nem elegendő nézetem szerint ha a fegyelmi tanács büntet megintéssel, rossalással, 50 vagy 500 koronával és a kamarai jogoktól való felfüggesztésel, hanem álljon rendelkezésre a legnagyobb büntetés, a praxistól való eltiltás.

A választmány — a törvényjavaslat 14 §. értelmében — évi müködéséről jelentést tesz az illető törvény hatóságnak és a ministeriumnak: hogyan értelmezzem azt? Függők vagyunk az illető törvényhatóságtól? Nem! mert a 28 §. szerint felterjesztéseket egyenesen a miniszteriumhoz intézünk, kinek felügyelete alatt állunk; tehát miért számolunk be a törvény hatóságnak? Ajánlom hagyassék el a törvényhatóság.

A 20 §. szerint a hivatalban lévő orvosok hivatalos müködésére a kamara fegyelmi hatalma nem terjed ki, azt hiszem uraim legjobb ha mindannyian, egy dologba kapaszkodhatnak t i. a kamarába, kartárs kartárs felett legjobban fog itélhetni; azért kivánám a 23-ik §-nak elhagyását is, mely szerint a marasztalt fél az itélet ellen fellebbezhet a közigazgatási birósághoz.

Ha a 24-ik §-t nézzük, ugy a központi választmányi gyülésekhez utazó kamarai elnök és megválasztott tag közül csak az utóbbi igényelheti az utazási költség visszatérítését, miért nem követelhetné az előbbi is?

Végtére emlitenem kell, hogy a törvényjavaslat 31 §. szerint a főispán hivja össze az alakuló kamarai közgyülést: hiszen uraim ép úgy hivhatja össze a leendő kamarai székhely tiszti főorvosa. Én a miniszter méltóságát nem találom megsértve, ha nincs főispán az alakuló közgyülésen, mert azzal a kamarának semmi dolga ép ugy mint ne legyen — de absolute ne legyen dolga a központi választmánynak — 25 §. — a belügyminiszter megbizottjával mint ezen gyülés elnökével, hiszen világosan ki van mondva ugyanaz §-ban, hogy a központi gyülések egybe hivását illetőleg a miniszter a kamarai elnökséget értesiti, hisz ezzel egyetemben értesithet a miniszter az iránt is, mit kiván tárgyaltatni. Nézetem szerint czélszerütlen és káros a miniszteri megbizott mint elnök, mert oly befolyást gyakorolhat — esetleg a főispán is az alakuló közgyülésen — mely zavarja, esetleg tönkre teszi a nyugodt és különösen a gyakorló orvosokat illető tárgyalást, itt is módositás volna szükséges, t. i. a miniszteri megbizott lehet jelen minden központi választmányi gyülésen mint hallgató és a miniszternek referaló, én nem helyeslem a miniszteri biztosnak elnökségét, mert nem czélszerü, mint nem czélszerü a központi választmány üléseit mindég Budapesten megtartani, mert ez centralisatio, mely mindenkor és mindenütt káros; ajánlom ezen §-t ugy modósitani, *hogy a központi választmányi ülés váltokozva sorban minden kamara székhelyén tartassék, egy évben itt, más évben ott*

Ezen módositások és kihagyások után áttérek azon dolgokra melyekre nézve kérve kérem azok beigtatását a törvény javaslatba, két ilyen igen fontos dolgot akarok emliteni:

1. *a kuruzslásnak megtiltása szigoru törvény által* és az orvosok támogatása e tekintetben a legnagyobb mérvben, ezen ügy tisztazása a törvényjavaslatba tartozik és nem hiszem hogy a törvény elnézése által a kuruzslásnak oly jogosultsága adatnék melynek folytán az mindenfelé burjanozhatnék.

2. Másodszor kivánnám, hogy a törvényjavaslatba bele foglaltatnék az orvosok, esetleg azok özvegyek vagy árvai nyugdijaztatásai, melynek tervezetét a központi választmány dolgozná ki, magától értetödik, megint miniszteri megbizott elnöksége nélkül.

Ezen észrevételek uraim mind egyéni észrevételek és mint mondom eltérek tölük akkor ha meg fogok győződni arról, hogy

hibáson gondolkoztam és tévesen következtettem, de akár helyesek akár nem, mindazon által nem zavarhatják meggyőződésemet a kamara hasznáról az orvosi kart illetőleg, nem képesek eltántoritani a kamara mellett foglalt álláspontomról, nem képesek a kamarai elven csorbát ejteni.

Én a magam részemről megszavazom a kamarát és a javaslatot de mindenesetre észrevételeim tekintetbe vételével".

A nézet eltérésből eredményezett vita a felolvasott referatum fölött ujból megkezdődött de végre szavazásra szólitja föl az elnök a jelenlévőket a mikor kiderült, hogy az egylet különféle modositásokkal szótöbbséggel elfogadja a létesitendő orvosi kamarákat.

Elnök ezen gyülési határozat kimondása után ujból kér szót *Dr. Lorx Sándor*, ki egy általa kidolgozott és az orvosi kamarák ügyében a belügyminiszter urhoz fölterjesztendő átiratot olvas fel és kéri annak elfogadását; az átirat következőleg hangzik:

Nagyméltóságu

m. k. Belügyminister Ur!

KEGYELMES URUNK!

A szepesi orvos-gyógyszerész-egylet folyó évi április hó 20-án gló rend. tan. városában tartott rendkivüli közgyülésében örömmel fogadta Nagyméltóságod azon szándékát: a hazai orvosi rend számára a kamarai intézményt létesiteni

Fent emlitett egylet a törvényen alapuló tömörülést és egyesitést nem csak az orvosi rend ethikai és anyagi, hanem egyuttal a közegészségügy érdekéből is, nem csak fontosnak, hanem mellőzhetlen szükségesnek is tartja.

Egyletünk a kamarába való belépést kötelezőnek tekinteni óhajtja minden egyes orvosi gyakorlatot folytató orvosra — akár közös hadseregbeli vagy honvédségi, akár fürdőorvos legyen az — azon területen, a hol orvosi gyakorlatot bár csak ideiglenesen s folytat. —

Óhajtjuk, hogy ezen orvosi kamara, egy minden oldalról független u. n. autonom testületet képezzen, mely minden intézkedését a fennálló törvények értelmében, menten minden befolyás és nyomástól szabadon hajtson végre, a kormány felügyeleti jog szem előtt tartása mellett.

Nem kivánjuk hogy az összes kamarák akár bel- akár külügyeit, egy bármikép összeállitott központi választmány felülvizsgálja és felülbirálja, mert a kamarai választmány — mellőzve minden kicsinylést és sértést — mindenesetre jobban és helyesebben meg fogja birálhatni és elintézni saját ügyét, mint egy a helyi viszonyokat nem ismerő s igy ezeket meg sem itélhető központi választmány.

Óhajtjuk, hogy a fegyelmi ügyek nem egy fegyelmi tanács hanem a kamara választmánya által intéztessenek el, mint egy oly forum által, mely a körülmények teljes mérlegelésére és elfogulatlan itéletre leginkább illetékes.

Az első fokban hozott itélet felebbezhető legyen a kamara közgyüléséhez, harmadfokban pedig egy nem érdekelt birósághoz ily módon, hogy az ügy tárgyalására a kamaraelnök szóbeli vagy irásbeli véleményezése kikérendő.

Ohajtjuk a fegyelmi jog megszigoritását, mert nem képzelhetjük azt, hogy az, a ki a kamara tevőleges jogaitól — bár deiglenesen is — megfosztatik, orvosi gyakorlatot szabadon olytatni jogositva legyen, mert akkor a kamara fegyelmi jog gyakorlása illusoriussá válik.

Az orvosi kamarák kiterjedésére vonatkozólag óhajunk nem lehet más, minthogy azok túlnagy területre ne terjeszkedjenek, sőt hogy 2 megyénél nagyobb területre — eltekintve az orvosok számától — kiterjeszthetők ne legyenek, ha e 2 megye viszonyai nagyában véve azonosok.

Mindezek előre bocsátása után, mély sajnálattal ki kell jelentennünk azt hogy a véleményezés és hozzászolás végett hozzánk beköldött törvényjavaslatot. ugy a mint van, magunkévá nem lehetjük. —

Nagyméltóságn m. kir Belügyminiszter Ur!

Mint a kötelező orvosi kamara hivei, nyiltan és őszintén reá mutatunk azon kivánalmakra, melyek figyelembevétele mellett az orvosi rend ugy ethikai mint anyagi helyzet javulását és ezzel együtt az általános közegészségügy felvirágzását is elérhetni gondoljuk. E két tényezőt egymástól elválasztha'atlanak tartjuk, mert az orvosi rend mostani mizériái mellett az általános közegészségügy fejlődését és előbbre haladását képzelni nem lehet. Javulván az orvosi rend ethikai és anyagi helyzete, kétségen kivül

haladni is fog az általános közegészségügy is, mig az elsőnek folytonos hanyatlása által az általános közegészségügy elposványodása is eredményeztetni fog.

Bizva Nagyméltóságod bölcs belátásába, önzetlen s csupán a haza érdekét szem előtt tartó elhatározásába, mély hálánkat fejezzük ki az orvosi rend iránt érzett rokonszenveért és jóindulatáért, hazafiui mély tisztelettel és hódolattal maradva

Nagyméltóságod

alázatos szolgái

A szepesi orvos-gyógyszerész-egyesület nevében

Kelt Iglón, 1897. április 20-án tartott rendkivüli egyleti közgyölésünkből.

A gyülés általában elfogadja ezen átiratot és miután nincsen idő, hogy az megvitattassék, annak át nézésével, esetleg javitásával és helyenkénti pótlásával Dr. Tátray Gergely, Dr. Klein Armin, Dr. Sax Agoston, Dr. Schwarz Aladár, Dr. Teichner Lipót és Dr. Alexander Béla egyleti tagok bizattak meg a közgyülés által.

Az átirat revideálása alkalmával — melyhez tévedésből Dr. Sax Agoston nem lett meghiva — egyes kisebb változásokon kivül csak is a második pont módositatott ugy hogy beleszuratott: »ide számitva az orvosok, azok özvegyei és árvái számára létesitendő nyugdijintézményt«, tehát az egész pont következőleg hangzik:

> »Fent emlitett egylet a törvénnyen alapuló tömörülést és egyesitést nem csak az orvosi rend ethikai és anyagi — ide számitva az orvosok, azok özvegyei és árvái számára létesitendő nyugdijintézményt —, hanem egyuttal a közegészségügy érdekéből is nem csak fontosnak, hanem mellőzhetlen szükségesnek is tartja (Ezen úgy kiegészitett beterjesztés az elnök és titkár által aláirva idejekorán felküldett a magas miniszteriumnak).

Elnök ezek után berekeszti az ülést miután elhatároztatott, hogy a XXXI. közgyülés öszszel Lőcsén fog megtartani.

Dr. Alexander Béla
egyleti titkár.

Dr. Tátray Gergely
egyleti elnök.

Dr. Lorx Sándor

Dr. Sax Ágotson.

A »Szepesmegyei orvos-gyógyszerészegylet 1897. szeptember hó 22. Lőcsén tartott XXXI. rendes évi közgyülés

jegyzőkönyve.

JELEN VOLT:

Dr, Alexy János, Lőcse; Dr. Bartsch Gusztáv, Lőcse; Dr. Buxbaum Ármin, Igló; Dr. Csáky Károly, Podolin; Dr. Cseresznyák Ernő, Kotterbach; Dr. Daits Ede, Felka; Duffek Frigyes, gyógyszerész, Lőcse; Dr. Gabriel Frigyes, Szepes-Béla; Genersich József, gyógyszerész, Szepes-Szombat; Dr. Greisiger Mihály, Szepes-Béla; Dr. Kiray Aristid, Szepes-Váralja; Dr. Korach Fülöp, Igló; Lázár József, gyógyszerész, Igló; Dr. Lorx Sándor, Lőcse; Dr. Lövenbein Samu, Gölniczbánya; Dr. Neubauer Lajos, Igló; Dr Perlstein Jakab, Leibitz; Dr. Polnisch Arthur, Lőcse; Dr. Rottenberg János, Szepes-Olaszi; Dr. Sax Ágoston, Szepes-Szombat; Dr. Schnitzer Rezső, Krompach; Dr. Szontágh Miklós, Uj-Tátrafüred; Dr. Tátray Gergely, Késmárk; Dr. Teichner Lipót, Késmárk; Telléry Ferencz gyógyszerész, Szepes-Váralja; Dr. Teschler Antal, Igló; Dr. Weisz Sándor, Lőcse; Dr. Alexander Béla, Késmárk; mint vendég: Dr. Herz ezredorvos és Dr. Nazimeczky ezredorvos

Elnök a közgyülést következő szavakkal nyitja meg:

Tisztelt közgyülés! Örömmel üdvözlöm a szép számban megjelent egyleti tag urakat, kik megjelenésök által érdeklődésüket az egyleti ügyek iránt tanusitják.

Szomorú kötelességet kell teljesitenem, a midőn a tisztelt közgyülésnek tudómására hozom, hogy az utolsó időben Friedmann Mór gyógyszerész, Dr Majunke Gyula és Dr. Kern Aladár urak

elhaláloztak; emléküket egyletünkben fenn fog maradni! Felkérem az elhunyt tag uraknak közelebbi barátjait, hogy sziveskedjenek az elhunytak életpályait a legközelebbi egyleti gyülésen beterjeszteni.

A mai tárgysorozatban egy fontos, nagy horderejü ügy fog szönyegre kerülni, kérem ezen ügyet a kellő tárgyilagossággal és higgadt komolysággal majdan tárgyalni, hogy azt mindnyájunk megelégedésére megálapithassuk. Dicséretre méltó törekvés az ideált elérni akarni, de tanácsosabb az elérhető eredménynyel egyelőre megelégedni, mintsem engesztelhetlenség által a haladás lehetőségét meghiusitani.

Ezzel a mai közgyülést megnyitom

2. Felolvastatik az 1897. évi április hó 20-án, Iglón tartott jegyzőkönyv mely tudomással vétetik és jóváhagyatik *Dr. Lorx Sándor* a 3-ik tárgy t. i. az orvosi kamarákat illető vita végpontját érintő helyesbbitésével; a jegyzőkönyv ezen pontja hangzik:

> a nézet eltérésből eredményezett vita a felolvasott referatum után ujból megkezdödött, de végre szavazásra szólitja fel az elnök a jelenlevőket a mikor kiderül, hogy az egylet különféle módositásokkal elfogadja és megszavazza a létesitendő orvosi kamarákat; a helyesbbités következőleg szól: ..... hogy az egylet különféle modositásokkal s z ó t ö b b s é g g e l elfogadja a létesitendő orvosi kamarákat.
>
> Ez után a jegyzőkönyv hitelesitésével Dr. Lorx Sándor és Dr. Sax Agoston bizatik meg.

3. Jelenti elnök, hogy a mint kinyilatkoztatta volt az utolsó gyülésben, miszerint Budapesten leendő tartozkodása alkalmával a vasuti orvosok ügyében el fog járni az illető helyeken megtudandó a véleményeket ez ügy tekintetében, úgy azt meg is tette és átadja a jegyzőnek felolvasás végett a kassa-óderbergi vasutak főorvossának ő hozzá czimzett Budapesten 1897. május hó 18-án kelt levelét melynek szóhangzása a következő:

Értesitem miszerint szóbelileg előadott azon kérelmének, hogy a kassa-oderbergi vasut betegsegélyző pénztáránál a szabad orvos választás elve keresztülvitessék a fenálló szabályzat és a

hivatalos vasuti teendők bonyolodottsága miatt teljesen lehetetlen.

A levél felolvasása után még megjegyzé az elnök: miután oly vasuti orvosok is vannak kik tagjai a szepesi orvosok özvegyei és árvai nyugdijintézetének, ugy tetekintettel is kell lenni arra miszerint azok tagképességüköt elfogják veszitnni, ha határozatképen kimondatik, hogy a vasuti orvosok kötelesek lemondani állásukról és egyesek le nem mondanak nem csatlakozván a kimondott határozathoz és igy a rendtartáshoz sem; mindenesetre ezen consequentianak kell lenni.

Dr. Rottenberg János azt tudja, hogy 10 vasuti orvos között lagalább fele nem mond le, fölemliti, hogy a vasuti orvosi állásra vonatkozó passust elnök budapesti közbenjárásától tette függővé az egyesület és proponálja, hogy az erre vonatkozó pont 1898. deczember hó 31-ig maradjon függőben.

Dr. Teschler Antal sajnálja, hogy elnök úr nem tudta az illető vasuti közegeket szándékunk jogosultságáról meggyőzni és kivánja, hogy a vasuti orvosok mondjanak le állásukról.

Dr. Szontagh Miklós közvetitő inditványképen azt ajánlja: tartassék be idő, mely alatt tisztulna a kérdés és tisztulna a közelebb érdekeltek megálapodása, mig Dr. Sax Agost ohajtja, hogy álljon el az egyesület egy ideig ezen ügytöl.

Dr. Lorx Sándor inditványa oda megyen, hogy fogadtassék el az orvosi szabályzat vagy ugy, hogy a vasut orvosok kivételt képezzenek, vagy ugy a mint van, de mindenképen szükséges a mai gyülésen határozatot hozni, mert különben elvész az egyesület tekintélye.

Igy két inditvány magaslik egymás ellen főképen, Dr Rottenberg János inditványa t. i. elnapolása az ez ügyben való határozat hozatalának és Dr. Teschler Antal inditványa t i. a vasuti orvosok mondjanak le; szavazásnál 14 szavazat esik az elnapolásra, 8 Dr. Teschler inditványára; tehát határozátképen kimondatik:

> hogy a vasuti orvosok ügyében hozandó határozat az 1898. octóber havi, azaz öszi közgyülésére halasztatik.

4 *Dr. Alexander Béla* titkár felolvassa a mult esztendőre vonatkozó jelentését, mely következőleg hangzik:

Tisztel egyesület! Mult évi jelentésem szerint az egylet 63 tagból állott, az ez idei létszám ugyanaz, még pedig van az egyletben 48 orvos (azok közzül 4 orvos nem tartozkodik a Szepes-

ségen, 4 csak nyáron át), 14 gyógyszerész és egy főszolgabiró, összesen tehát 63. Meghalt ez idén az egyleti tagok közzül: Friedmann Mór gyógyszerész 1897. januar hóban; Dr. Kern Aladár 1897. április 26-án; Dr. Majunke Gyula 1897 elején.

Kilépett az egyleti tagok sorából: Dr. Kail Kornél 1896. deczember 30-án ki elhagyta a Szepességet.

Mi a vagyonunkat illeti:

van a takarékpénztárban . . .	19	frt	19 kr.
pénztári készlet	58	„	62 „
az 1897-ik év hátralékos tagdija .	82	„	— „
hátralék pro 1893/4	4	„	— „
„ „ 1894 oct. nov. decz.	1	„	— „
„ „ 1895	2	„	— „
„ „ 1896	22	„	— „
az 1898 tagdij kiteszen	246	„	— „
rendelkezhetünk tehát összesen .	434	frt	81 krról,

megjegyzendő, hogy a kórházi alapnak az 1897-iki részlet azaz 50 frt megfizettetett már úgy hogy ezen alap 888 frt és 05 krra (tavalj 806 frt 41 kr.) növekedett.

Az 1897-iki évben 2 gyülés tartatott; a tavaszi gyülés helyett rendkivüli közgyülés április hó 20-án Iglón és szeptember hó 22-én Lőcsén tartott rendes évi közgyülés.

Előadás kettő lett bejelentve: Dr. Lorx Sándor: Közegészségügyi állapot 1896-ban és Dr. Rottenberg J.: Egy megjegyzés a diphtheria bacillus biologiájához.

Az 1897-iki egyleti év fő mozzanatja . »A szepesi orvosok rendtartásának tárgyalása« és a »létesitendő orvosi kamarák megszavazása«.

A titkári jelentés helyeslő tudomásul vétetik.

5. *Dr. Tátray Gergely* könyvtárnok jelentése a következő:

Tisztelt közgyülés! Utolsó rendes közgyülésünk óta az egyleti könyvtár következő müvekkel szaporodott:

1. Magyar orvosi könyvkiadó társulat kiadványai:

Belky János: törvényszéki orvostan.

Hőgyes Endre: Emlékkönyv a budapesti magy. kir. tud. egyetem orvosi karának múltjáról és jelenéről.

Bókay, Kétly, Korányi: A belgyógyászat kézikönyve. III. kötet. Az emésztési szervek betegségei.

2. Kir. m. természettudományi társulat könyvkiadó vállalata.
   Klug Nándor: Az érzék szervek élettana.
   Thanhoffer Lajos: Előadások az anatomia köréből.
   Természettudományi közlöny 326—337 füzet. Pótfüzetek: 39 43 füzet.
3. Magyar orvosi Archivum;
   V-ik évfolyam 5—6 füzet. Melléklet VI. évfolyam 1—4. füz.
4. Klinikai füzetek.
   VI. évfolyam 9—12-ik, VII. évfolyam 1—8-ik füzet.
5. Kárpátegyesületi évkönyv XXIV. év.
6. Jahrbuch für Kinderheilkunde und physische Erziehung.
   43 köt. 1—4; 44 köt.: 1—4; 45 köt. I füzet.
7. Gusserov és Ludwig: Archiv für Gynaekologie. 50. köt. 23. füzet; 51. köt.: 1—3 füzet.; 52 köt.: 1—3 füzet; 53 köt.: 1—3 füzet: 54 köt. 1. füzet.
8. Volkman: Klinische Vorträge. 150—188. füzet.

Azonkivül még néhai Dr. Fleischer Jenő hagyatékából 150. köt. melyek azonban helyszüke miatt még felállitva nincsenek, miért is egy könyvszekrény beszerzése is válik szükségessé Az ajándékba kapott könyvtárban számos másod példány van, melyeknek értékesitése a tek. közgyülésnek ajánltatik.

Az egyleti műszertár a lefolyt évben nem gyarapodott, a meglevő műszerek mind jó karban tartattak és igen gyakran vétetnek igénybe a tisztelt egyleti tagok által, — mig a gazdag könyvtár igen is ritkán használtatik fel.

Az évi jelentés tudomásul vétetik. A másod példányokat illetőleg a közgyülés elfogadja Dr. Lorx Sándor ajánlatát azaz: ha egyleti tag találkozik ki azok egyeseit birni óhajtja, ugy azok átengedtetnek eredeti áruk harmadrészében.

6. Felolvastatott az egylet számvizsgáló bizottságának Késmárkon 1897. január hó 15-én kelt jelentése mely következőleg hangzik.

Tisztelt közgyülés!

Van szerencsénk jelenteni, miszerint az 1896-ik egyleti évre vonatkozó zárszámadásokat f. é. január hó 15-én felülvizsgáltuk és miután ezeket a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlitva megegyezőknek találtuk, kérjük: miszerint a Tekintetes közgyülés Titkár úrnak — a felmentvény megadása mellett — önzetlen és buzgó működéséért jegyzőkönyvi köszönetet megszavazni és az alant felsorolt összegezést tudomásúl venni kegyeskedjék.

Osszegzés.

		Bevétel.	Tartozás frt	kr.	Lerovás frt	kr	Hátralék frt	kr.
1	I	Pénztári maradvány az 1895 évről	19	69	19	69	—	-
1	II	Beiratási dijak	2	—	2		—	—
1	III	Tagdijak 1896. jan. 1. decz. 31.	254	—	148	-	106	—
5	IV	Évi járulék hátraléka pro 1895	56	-	38	—	18	—
7	V	Kiegészitő részlet hátraléka .	12	50	8	50	4	—
6	VI	Évi jár. hátraléka 1893—94	8	—	—	—	8	—
7	VII	„ „ „ 1892—93	4	-	—	—	4	—
7	VIII	„ „ „ 1891—92	4	—	—	—	4	—
8	IX	Takarékpénztári betétek . .	155	85	91	40	64	45
8	X	Takarékpénztári kamatok. .	6	56	6	56		—
8	XI	Bankbetét	821	63	—	—	821	63
8	XII	Bankbetét kamat	44	58	44	58	—	-
		összeg . .	1388	81	358	73	1030	08

		Kiadás.	Tartozás frt	kr.	Lerovás frt	kr.
10	I	Folyóiratok és könyvek	117	38	117	38
10	II	Nyomtatási dij	55	40	55	40
10	III	Országos orvosi segélyzőegylet. . .	40	—	40	—
10	IV	Szepesmegyei kórházialap	50	-	50	-
11	V	Postaköltség	10	39	10	39
11	VI	Könyvkötés	20	73	20	73
12	VII	Különféle	13	69	13	69
12	VIII	Takarékpénztári betét. , ...	6	56	6	56
12	IX	Bankbetét	44	58	44	58
		összeg	358	73	358	73

Kelt Késmárkon, 1896. január hó 15-én.

Dr. Klein Ármin
jegyző.

Dr. Tátray Gergely
egyleti elnök.

Genersich Károly.

A közgyülés tudomásúl vesszi a számvizsgáló bizottság jelentését és megadja a felmentvényt Dr. Alexander Béla titkárnak, kinek működéseért jegyzőkönyvi köszönet is szavaztatik meg.

7. Mi az 1898-ik egyleti év költségelőirányzatát illeti, úgy az a következőkben állapitatik meg:

1. Természettudományi társulat . .	10 frt	— kr.
2. Klinikai füzetek	4 „	— „
3. Orvosi könyvkiadó társulat . . .	8 „	— „
4. Magyar orvosi Archivum	10 „	„
5. Jahrbuch für Kinderheilkunde . .	6 „	— „
6. Archiv für Gynaekologie	20 „	— „
7. Klinische Vorträge	10 „	— „
8. Könyvbekötés	10 „	— „
9. Posta költség	10 „	— „
10. Évkönyv kinyomatása és bekötése	80 „	— „
11. Museum	15 „	— „
12. Kórházi alap	50 „	— „
összesen .	233 frt	— kr.

Ezen összeggel szemben áll rendelkezésünkre 434 frt.

Dr. Alexander Béla fentemlitett kiadások ajánlása után inditványozza: vétessék az egylet részére Röntgen készülék, — magától értetődik olyan, mely czéljának minden képen megfelelne, a készüléket mint levél utján értesült — részletfiztés mellett is be lehetne szerezni, ára körülbelül 460 frt. lesz; az egylet egyhangulag elfogadja az inditványt (miután inditványozó kifejtette, hogy ezen készülék accumulatoros és transportalható lesz), a mi a készülék árát illeti elhatároztatik, hogy az igényelt összeg a kórházi alapból fog vétetni melybe lassanként vissza fog fizetetni.

8. Ezek után az ala szabályok értelmében és a napi rend sorrendjében a tisztviselők választása került szönyegre, úgy az elnök *Dr. Tátray Gergely,* mint a titkár *Dr. Alexander Béla* választatik meg egyhangulag, kik meg is köszönik az egyletnek beléjük helyezett bizalmát és mint eddig, ugy ezentúl is igyekezni fognak kötelességüknek megfelelni.

9. Miután a mult gyülés alkalmával a késmárki orvosok lettek megbizva az »orvosi rendtartás« végleges

alakitásával azaz az iglói gyülés alkalmával kimondott módositások beiktatásával és egyes kifejezések kihagyásával, ezen változást szenvedet részletek felolvastattak és a rendtartás egész terjedelmében — a Dr. Papp Samu által ajánlott stilaris valtozásokkal együtt —

készneк és helyesnek nyilvánitatik a közgyülés által;

Dr. Alexander inditványa, mely szerint a betegsegélyző pénztárok járó betegeinek látogatása az orvosnál nappal 40 fillérrel, éjjel 50 fillérrel számitassék, az egylet által Dr Daits Ede és Dr. Sax Agoston által kimondott é velése alapján nem fogadtatik el és ujra kimondatik, hogy a rendelés az orvosnál 50 fillérel fog számitatni nappal, éjjel — magától értetődik — kettős dij fog járni.

A rendtartásba beiktatik azonkivül, hogy „a betegsegélyző pénztárak tartoznak ezentúl az orvosi és gyógyszerészi számlákat negyed évenként kiegyenliteni (II. fejezet)."

10. Határozatképen kimondatik, hogy a »Szepesi orvosok rendtartása«

ki fog nyomatni és el fog küldetni minden szepesi orvosnak aláirás végett, az ezt kisérő levélben határozottan kiteendő, hogy a szabályzatot alá nem iró kartárs a következményeket eljárásának tulajdonithatja.

11. A rendtartás értelmében létesitendő becsület biróságba *Dr. Rottenberg János*, inditványára egyhangulag választatik meg

egy esztendőre: Dr. Tátray Gergely, Dr Lorx Sándor és Dr. Löveubein Samu

12. *Dr. Lorx Sándor* megyei főorvos felolvasást tart »A közegészségügy állása a mult 1896-iki évben« czim alatt (lásd 43-ik oldal).

13. *Dr. Rottenberg János* felolvasa: »Egy megjegyzését a bacillus dyphtheriae biologiajához« (lásd 49-ik oldal),

14. *Dr. Rottenberg* következő inditványt terjeszt a gyülés elé: egy bizottság volna kiküldendő, mely hivatva volna tanulmányozni a megyében létező betegsegélyző egyletek ügyeit az irányban, mily módon lehetne befo-

lyásolni a betegsegélyző egyleteket, hogy a pénztár kezelése az orvosak kezeibe kerüljön? — az egyesület e bizottság tagjaiként kinevezi: az inditványozót, Dr. Stern Adolfot és Dr. Alexander Bélát.

15. *Dr. Teschler Antal* interpellatiot intéz a megyei főorvoshoz t. i. van-e tudomása arról, hogy Haraszton fiatal orvos telepedett le és bemutatta-e ez oklevelét?

A megyei főorvos — mint mondja — értesült e dologról, az illető Bernolak nevü szigorló orvos és be is tiltotta már nevezettnek nevével ellátott vények kiszolgáltatását.

Tudomásúl vétetik.

16. A következő — 1898. évi tavaszi — gyülés helyéül *Dr. Greisiger Mihály* szives meghivása folytán Szepes-Béla jelöltetik ki.

Ezek után elnök berekeszti az ülést.

A szepesi orvosok rendtartása.

Társadalmi állásunk és rendi érdekünk megovása egy részt más részt pedig anyagi helyzetünk javitása és a tiszteséges megélhetés biztositása valamint a rendünkben leginkább kivánt kartársi érzület fentartása és fejlesztése végett mi, Szepesvármegye területén orvosi gyakorlattal foglalkozó s lent névleg felsorolt, úgy tiszti megyei és városi, mint községi, kör- és magánorvosok, közös megállapodás után, orvosi ténykedésünk és társadalmi eljárásunkra vonatkozólag kötelezőnek valljuk a következő irányelveket, melyeknek szoros betartására sajátkezü aláirásunkkal magunkat ezennel kötelezzük:

I. Általános határozatok.

1. Mint gyakorló orvosok, úgy mint addig, ezentúl is mindenkor és mindenkinek rendelkezésére bocsátjuk orvosi segédkezésünket. De miután ezen ténykedésünk alapját képezi a mi fentartásunknak és megélhetésünknek, mindenkor a humanismus szem előtt tartása mellett, nem csak méltányosnak, de jogosnak is tekintjük, hogy a szolgálatainkért járó munkadijat nem mint tiszteletdijat, hanem mint jogos illetéket követeljük s ennek érvényesitését birói úton is elérni törekedni fogunk. Hisz az orvos is munkás, ki nappal úgy mint éjjel, hétköznap ép úgy mint vasár- és ünnepnap, szünet nélkül dolgozik s ki foglalkozásánál fogva, nem csak saját, de még családjának életét is számtalanszor koczkáztatni kénytelen.

2. Mint a szabad orvos választás hivei, kötelezzük magunkat, hogy betegsegélyző és más nyilvános egyleteknél, szövetkezeteknél és nagyobb gyári vállalatoknál — kivéve azon vállalatokat, melyek orvosuknak a tisztességes megélhetést már javadalmazásuk alapján biztositják — megszabott tiszteletdijjal összekötött orvosi állást el nem fogadunk, az addig elvállalt állásokról pedig legkésőbben 1897. deczember 31-ig lemondunk és ezen állást az illetőknek rendelkezésére bocsátjuk.

Nem tartjuk összeférhetőnek meggyőződésünkkel, hogy bármely ily nemű egylet, szövetkezet vagy nagyobb iparvállalathoz tartozó tagok, illetve alkalmazottak vagy munkások, megbetegedés esetén a neki oda utalt orvos segédkezését kötelezőleg igénybe venni kénytelenek legyenek, saját bizalmuk és meggyőződésük ellen, ha a felmerülő gyógykezelési költséget sajátjukból fedezni nem óhajtják vagy azt fedezni képtelenek.

3. Kölcsönös egyetértés és együttes törekvés mellett közös czélt óhajtunk elérni s azért legelső kötelességünk kartársi érzületünket nemcsak nyelvünkön hordani, hanem úgy a közönséggel mint a kartársakkal szemben, be is bizonyitani, azt fentartani és tettleg fejleszteni is. És ezért kötelezzük magunkat mind azon kartársakkal, kik a kartársi érzület tisztességéről megfeledkezve törekvéseink meghiusulását czélozzák, úgy társadalmilag mint esetleg a betegekkel való érintkezésben teljesen szakitani s esetleg fönállott összekötetésünket nem létezőnek tekinteni.

II. Az orvos kötelességei a nagy közönséggel és kartársaival szemben.

Szepesvármegye területén orvosi gyakorlatot folytató minden orvos első kötelessége méltányos és humanus magatartást tanusitani úgy a nagy közönséggel mint kartársaival szemben.

Az orvos választása bizalmi kérdés lévén, határozottan elitélünk minden az orvosi rendet lealázó jelentéseket, körleveleket, hirlapi hirdetéseket, melyek a betegek figyelmét bizonyos czél felé irányitják; ingyenes vagy mérsékelt áron való gyógykezelési igéreteket; egyes betegségek leirását vagy műtett esetek közlését nem szaklapban, orvosi segélynyujtásért vagy gyógysikerért való köszönet mondatást; orvos sebészi müszerek használatra való rendelkezésre bocsátását, ha ezzen műszerekkel visszaélések előidézhetők (Pravaz-féle fecskendők etc.); bizonyos betegségek ellen ajánlott, vagy alkalmazott gyógyszereknek, eljárásoknak oly szinben való feltüntetését, mintha azok ismerete kizárólagos volna, ha csak erre külön és jogositott képesitést kimutani nem birunk. Az ily eljárást az orvosi rend méltóságával összeférhetőnek nem tartjuk s azért követeljük, hogy mi degyikünk ily eljárás meghiusítására törekedjék és azt lehetetlenné tegye.

Eskünkhöz hiven kijelentjük, hogy az orvosi titkot betartjuk mindég és mindenütt, ha csak a titoktartás kötelessége alól fel nem mentett a beteg vagy volt beteg.

Kijelentjük, hogy más orvosnak kezelése alatt lévő betegnek csak rögtöni segélyt igénylő esetekben szolgálunk orvosi tanácscsal ha a rendelő orvos ugyanazon helyiségben lakik; együttes kezelésre azonban mindenkor készek leszünk, mindaddig mig a beteg hozzátartozói kivánják, de csak akkor, ha a gyógykezelő orvos a minket kötelező irányelveket a maga részéről is kötelezőknek elismeri.

Bármelyik kartárs által — feltéve hogy elfogadott határozatainkat magáévá tette — hívott tanácskozásra szivesen állunk rendelkezésre, de rendeléséről vagy eljárásáról elitélőleg nyilatkozni soha nem fogung, ellenkezőleg védelmére kelni, párját fogni a mennyire a tisztesség, a méltányosság azt megengedik, szent kötelességünknck tartandjuk.

A tanácskozás bizalmi ügyet képezvén, ennek tárgyalásai mindenkor közös titkot képeznek.

Tanácskozáskor kerülni fogjuk úgy a versenygést mint a féltékenységet; ha a kezelő és tanácskozásra meghivott orvos között a fönforgó esetre vonatkozólag lényeges eltérés merülne föl, erről utóbbi kivánatára a beteget vagy családját a kezelő orvos értesiteni tartozik.

Egy családban két orvos még különös esetben nem kezelhet beteget egy és ugyan azon időben, — kivéve, ha az eset a fogászatra terjed, — a nélkül hogy a házi orvos arról tudomással ne birjon.

Tanácskozásra meghíva, a beteget csakis a rendelő orvos jelenlétében látogatjuk meg és csak is a beteg hozzátartozóinak határozott kivánatára folytatjuk a beteg látogatásokat mindaddig, mig a fél ezeknek beszüntetését nem óhajtja, vagy nyilt kifejezést nem tanusít.

A beteg vagy hozzátartozói által tanácskozásra meghivandó orvos választásánál a fél kivánata dönt.

Az ingyenes gyógykezelés a tiszti- (járási-, városi-. községi- és kör-) orvosok kötelessége levén, ingyenes gyógykezelésben csak is hatóság által kiállitott szegénységi igazolványnyal ellátott beteget részesitünk úgy rendelő helyiségünkben mint a beteg lakásán.

Betegek, kik dijazás tekintetében volt orvosukkal szemben kötelességüknek eleget nem tettek, más orvos által csak akkor vehetők gyógykezelés alá, ha előbbi kötelezettségüknek telhetőleg eleget tettek.

Tág tere nyilik itt az elnézésnek és humanismusnak, mely utóbbinak ezentúl is hű követői lenni akarunk, ha ez valóban igazolt.

A betegsegélyző pénztárak által az orvosi szám'ák negyedévenként kiegyenlitendők.

Szivességből, vagy is indokolatlan bárm'nemű orvosi bizonyitványt nem állitunk ki senkinek.

Kiállitottakért azonban az azért járó dijat senkinek sem engedjük el és követeljük annak azonnal való kiegyenlitését.

Kartársaink bármelyik családtagját, akár megbetegedés, akár baleset alkalmával, készséggel és dijtalanúl kezelni mindenkor szent kötelességnek tartjuk.

Joggal követelheti minden kartárs, hogy megbetegedés esetén őt készséggel helyettesitsük, de e helyettesités sohasem szolgáljon arra, hogy őt mint házi vagy kezelő orvost állásából kiszoritsuk.

A helyettesités alapján esetleg igényelt dijazás legyen méltányos és ne terhelje sem az orvost, sem hozzátartozóit, hanem magát a beteget.

III. Az orvos joga és dijazása.

Betegek gyógykezelésével fáradozást sőt nem ritkán önfeláldozást igénylő munkát végez az orvos és azért nemcsak méltányos, hanem jogos is, hogy munkája után dijazást is követelhessen, mert taz orvosnak anyagi szüksége ép olyan mint a társadalom bármelyik tagjáé s önfentarthatása, tisztességes megélhetése csak is működésének anyagi kártalanitására utalja őt.

A dijazásra nézve egyöntetű eljárást megállapithatni majdnem lehetetlen. Tekintetbe véve a helyi anyagi viszonyokat, a városi és községi orvosok által netalán már is elfogadott dijtételek észünkről való föntartása mellett, a következő dijszabályzat betartására, illetve alkalmazására kötelezzük magunkat.

1. Házi orvosok évi dijazása — az illetők vagyoni állásához képest — kölcsönös egyezség tárgyát képezi, de az oly formán, megállapitott dij akkor is fizetendő, ha a családban az év folyamán kevesebb volt az orvosi teendő és viszont.

2. Kerületi segélyző-pénztárak, iparegyesületi pénztárak, gyári és hasonló, törvény értelmében létesitett és létesitendő betegsegélyző pénztárak munkásainak és alkalmazottjainak rendelő helyiségünkön nappal nyujtott orvosi segélyért legalább 50 fillért számítunk fel, ily beteg lakásán véghez vitt orvosi látogatásért nappal egy koronát, éjjel pedig 1 korona és 60 fillért számitandunk fel, azonban kijelentjük hogy más egyénekkel szemben e

minimalis tételt el nem fogadjuk s hogy ezek anyagi helyzetükhöz alkalmazkodni fogunk a méltányosság betartása mellett még pedig akként, hogy gyermeknek való rendelésért lakásunkon legalább 60 fillért, felnőttől legalább 80 fillért követelünk, az utóbbi látogatásáért nappal 1 korona és 20 fillér, éjjel 2 korona jár.

Állami hivatalnokok vagy ezekkel egyenrangú törvényhatósági, városi vagy községi vagy magánhivatalnokok, ha rendes évi jövedelmük 2000 korona vagy ennél több, szintugy divat- és fűszerkereskedők, nagyobb földbirtokosok vagy gazdák, tanárok és jobban javadalmazott lelkészek minden egyes látogatás után 2 korona dijat fizetni kötelesek; éjjel kettős dij jár azaz 4 korona

E dijazásba orvos-sebészi vagy szülészeti közbenjárások vagy nagyobb műtétek be nem számithatók, hanem külön dijazásra jogositanak.

Orvos-sebészi műtétek vagy szülészeti műtétek 2—100 koronáig terjedő díjazásra jogositanak, ha a műtő-orvossal ez irányban egyezség megállapitható nem volt.

Műtétek után teljesitett látogatások után, a rendes látogatási dij jár, föltéve hogy azok műleges kötést, tisztitást stb. nem igényelnek.

A műtéteknél szükségelt segédkező orvosnak, a műtői orvost illető dijnak legalább fele jár.

A fogeltávolitás dija 2 korona.

A betegsegélyző pénztárak részére következő dijtételek allapitatnak meg:

1.	a beteg látogatásáért az orvosnál nappal . .	50	fillér
2.	» » » » » éjjel	1 kor. —	»
3.	az orvos látogatásáért a betegnél nappal	1 » —	»
4.	» » » » éjjel	1 » 60	»
5.	az orvos látogatásáért vidéki betegnél nappal kilométerenként	— 60	»
6.	az orvos látogatásáért vidéki betegnél éjjel kilométerenként	1 kor. —	fillér
7.	nők vizsgálatáért	2 » —	»
8.	szülészi műtétért	6 » —	»
9.	ficzamok vagy csontörések beillesztése .	4 » —	»
10.	kisebb műtétekért (foghúzás etc.) . . .	2 » —	»
11.	nagy műtétekért (csonkitás etc.) . . .	10 » —	»

Orvosi tanácskozások mindegyike után — akár két, akár három vagy több orvos közt tartandók ezek —, a tanácskozásra hivott orvosok mindegyike legalább 6 kornyi dijat számithat fel

E díj a tanácskozás megtörténete után azonnal folyósitandó.

Minden orvosi bizonyitvány után, minőség szerint 4—10 kornyi díj jár. A dij nagysága a bizonyitványi indokolás minősége szerint meghatározandó.

A vidéken tett látogatások díja — a sebészeti és szülészeti műtétek külön felszámitása mellett — következőkben állapitatnak meg:

2	kilométernyi távolság után jár legalább . .	2	korona,
5	kilométerig terjedő távolság után jár legalább	4	»
10	» » » » » »	6	»
15	» » » » » »	8	»
20	» « » » » »	12	»
25—30	» » » » » »	16	»

a fuvar természetbeni előállitása illetve árának megtéritése mellett

Magától értendő, hogy ha az oda- vagy visszautazás éjjel történik — este 8 órától reggeli 8 óráig — a dij kétszeresen számitandó fel.

A 30 kilometernyi távolságon túl történendő utazásokra a fenti arány a mérvadó.

Az utazás alkalmával felmerülő többi költségek — élelmezés stb. — a meghivó fél terhére esnek.

Az előző pontokban megállapitott díjtételeket a magunk részéről kielégitőknek tekintvén, kötelezzük magunkat, a felek részéről esetleg előforduló megtagadása esetében, méltányos sőt jogos követelésünket ha kell, birói úton is érvényesiteni, valamint a kötelezettségüknek meg nem felelő feleket e határozatokat elfogadó kartársakkal mihez tartás végett megismertetni.

IV. Választott bíróság

Erdek összeütközések vagy vélemény különbségek, úgymint más karban, az orvosi karban is idézhetnek elő vitatkozást vagy egyenetlenségeket.

Felete sajnálnók ha ilyenek előfordúlnának, de a mennyiben elkerülhetők nem volnának azoknak kiegyenlitését vagy eldöntését, egy saját kebelünkből megválasztandó birósághoz tesszük át.

Ezen orvos birói bizottság három, kebelünkből választott rendes tagból és egy helyettesitő tag gyanánt működendő póttagból, valamint a felek által választott egy-egy tagból áll. Ezen öt tagú u. n. becsületbiróság mindenkori elnöke a szepesi orvos-gyógyszerészegylet elnöke, jegyzője ugyan azon egylet titkára,

ki szavazati joggal azonban csak azon esetben bir, ha választott biró vagy a fél által meghatalmazott képviselő.

Az ily módon összeállitott bíróság itélete, indokolásával együtt jegyzőkönyvbe foglalandó s a szepesi orvos-gyógyszerész-egylet rendes gyülésén, az illető felek előzetes kiértesitése után, az összes kartársak tudomására hozandó.

A becsület bíróság sem fegyelmi, sem büntető joggal nem birván, csak is helyes vagy nem helyes eljárást minősithet meg.

Azon nem várt esetben ha a fél az itélettel meg nem elégednék a szepesi orvos-gyógyszerész-egyesület közgyüléséhez felebbezhet, melynek határozata végérvényes.

V. Záradék.

Mi alólirottak, kik Szepesmegye területén orvosi gyakorlatot üzünk s kik önszántunkból, menten minden külső befolyástól ezen felsorolt határozatokat megállapitottuk, önkényt alávetjük magunkat ezeknek és bármikor az ezekből eredő következményeket levonni hajlandók vagyunk, miért is e reánk nézve kötelező erővel bíró határozatokat minden utógondolat nélkül úgy a mint vannak elfogadjuk, kötelességhíven teljesitjük és mind azt beismerve sajátkezü aláirásunkkal igazoljuk és hitelesitjük.

A közegészségügy állása a mult 1896-iki évben Dr. Lorx Sándor megyei orvos.

Tisztelt kar- és tagtárs urak!

Becses türelmüket és elnézésüket rövid nehány perczre igénybe véve, szokásos közegészségügyi jelentésemet a következőkben szerencséltetem bemutatni:

Közegészségügyi törvényeink és rendeleteink czélja, nem csak javitani és elősegiteni a közegészséget, hanem a lakosság ez iránti érzékét is fejleszteni, felebarátink esetleges mostoha sorsán enyhiteni, s egyáltalában megtenni mind azt, a mi úgy testi mint szellemi jólétünket biztositja és gyarapitja.

E czélt elérni csak akkor és csak ott lehet, a mikor és a hol az anyagi jóllét nagyobb áldozatkészségre serkenthet, s a mikor nagyobb kiadások a nagy közönség vállaira felette nyomasztó hatást nem gyakorolnak.

Közönségünk túl nyomó része kedvezőtlen anyagi helyzetben van, s e helyzet nem engedi jelenleg még, nagy részben levő rossz lakás viszonyainkon nagyot lenditeni, annak hátrányos tényeőit elenyésztetni, a megélhetési viszonyokon jóval javitani s leküzdeni mind azon akadályokat, a melyek a testi fejlődést akadályozzák sőt bénitják; vagy segélyt nyujtani akkor, a mikor szervezetünk ezt leginkább követeli.

A minő fontos tényező a közegészségre a lakási viszonyok, ép oly fontos tényező maga az életmód és az azzal összeköttetésben lévő táplálkozás minősége.

Köznépünk táplálkozása távolról sem áll egyenes arányban a kifejtendő munka erővel és idővel, miért is ennek némi kiegyenlitésére azon élesztő s felfrisitő szerhez (Alkohol) nyúl, mely tartósabb használat mellett az összszervezetet tönkre tenni vagy legalább is nagy mérvben meggyengiteni képes.

Csak is ily módon magyarázható azon sajnos tapasztalat, hogy az élet küzdelmeiben és fáradozásaiban igénybe vett szer-

vezetünk nem bir azon ellentállhatási képességgel, minővel elődeink szervezete birt.

De közönségünk nagy része ma sem áll a mivelődés ama fokán, hogy téves felfogás, balhit. előitélet, sőt babonaság teljesen kiirtható volna, s azért nagy nehézséggel küzd minden a közegészségügy előmozditására forditott törekvés.

A régi mintegy megtestesedett szokással szakitani nagy és nehéz feladat, mely nem ritkán homlok egyenest áll a müveltebb osztály követeléseivel s a munkás osztály követeléseivel szemben.

Egyoldalú volna itéletünk, ha be nem vallanók azt, hogy mind azon hátrányok daczára, itt-ott helyesebb felfogást is találunk, a közös érdek méltatására, az egymásérti küzdelemre való feláldozására, s ha nem nyilnék kilátás a hatósági intézkedések támogatására! Biztathat bennünket azon mindennapi tudat. hogy a legszebb törekvés, a legnemesebb eszme sem képes magának azonnal, hanem csak lassan lassan utat törni és hóditani.

Reméljünk tehát, hogy a közegészségre is nyilik majd egy jobb, szebb és biztosabb jövő!,!

E rövid kitérés után legyen szabad átmennem értekezésem azon feladatára, mely az 1896-dik évben szepes vármegye területén észlelt közegészségi állapotot a következőkben vázolja :

Mint Önök előtt ismeretes, az 1896-diki évben az általános közegészségi állapot a vármegye egész területén eléggé kedvező volt, s összehasonlitva az előző 1895-ik évi közegészségi állapottal minden tekintetben kedvezőbbnek bizonyult

Tömeges megbetegedések — eltekintve az itt-ott nagyobb számban előfordult heveny fertőző kóroktól — alig fordultak elő, sőt a szokványos, úgy az időjárás mint a foglalkozás s életmód minőségével összeköttetésben lévő megbetegedések, úgy szám mint jelleg tekintetében kedvező arányokat mutattak.

A téli, tavasi és őszi hónapokban a légzési szervek bántalmai voltak a túlnyomók; a nyári hónapokban ismét az emésztési szervek kóros elváltozásai.

Vérkeringési bántalmak valamint ideges bántalmak csak elvétve kerültek megfigyelésre.

Valljon minő volt az egyes megbetegedési alakoknál elért eredmény, annak fejtegetésébe ez alkalommal bocsátkozni nem fogok. Hisz az egyes megbetegedések lefolyásából a következtetéseket levonni és ezeket alkalom adtán érvényesiteni. Önök mint gyakorló orvosok első sorban hivatvák, és nem kételkedem abban hogy tapasztalataikat másokkal közölni örömest hajlandók.

A közegészség mivoltát jelezi az egyes megbetegedések alakja, jellege és lefolyása mint első, az elért halálozási szám mint második tényező. Harmadik tényezőként veendő a születési számarány.

Felsőbb intézkedés folytán úgy a második mint harmadik tényező adataival csak részben rendelkezem, s ennek folytán nem lehetetlen, hogy elébb emlitett állitásom a tényleges valónak teljesen meg nem felel.

A két tényező adatait nélkülözvén, elesik a mai nap alkalmával az ismert »Halálokok« és a »D« minta, s jelentésem csak is azon adatokra szoritkozhatik, melyekről határozottan rendelkezem

Az 1893. évi 17415 és 1894. évi 91954 számú rendelet értelmében a heveny fertőző kórok felőli adatok — sit venia verbo — megközelitő pontossággal jelentetnek be, s azért némi pontossággal a következőkben számolhatok be.

Szepesvármegye területén az 1896-diki évben észlelt heveny fertőző megbetegülések száma, átlag némi apadást mutat. Mig 1895-ben azok száma 1636 volt, addig a lefolyt 1896-ban ezek száma 1454-re apadt.

Az észlelt heveny fertőző kórok terjedésére és jellegére vonatkozólag utalok az ide mellékelt rovatos kimutatásokra; az egyes megbetegedések lefolyását az illető gyakorló kartársak ecsetelni hivatva vannak, és úgy hiszem hogy netaláni észrevételüket szivesen fogadjuk.

Az észlelt heveny fertőző kórok a következők :

1. Hólyagos Himlő — variola vera & modificata — 9 községben — 1895-ben ily begbetegedés nem fordult elő — észleltetett 55 eset. Elszórt esetek voltak: Poprádon 2, Sztrázsán 1 Iglón 3, Ulozsán 1, Görgön 1, Vithfalván 1, Sz.-Remetén 2, Szomolnokon 1, tömeges (járványszerü) megbetegedés előfordult Lőcsén 43.

Lőcsére e ragály a szomszédos Abauj megyéből egy behivott katona ujoncz által hurczoltatott be. Az összes megbetegültek közül halt el 20% vagy is 11. ezek közül 10 Löcsén. A halálesetek majd nem kivétel nélkül oltatlanokra szoritkoztak, vagy legalább is olyanokra kiknél az oltás megállapitható nem volt.

2. Bárányhimlő — varicella — előfordult 11 községben 33 esetben (1895-ben 65). E kórban halál eset nem fordult elő.

3. Trachoma a múlt évben 20 községben 74 eset lett

észlelve (1895-ben 23). Az összes megbetegültek közül — a tavalyról maradt 23 eset beszámításával — meggyógyult 72, ápolás alatt maradt 23 trachomás, és 2 trachoma gyanús. Halál eset nem volt.

Nagy szaporúlatot mutattak a trachomás betegek főleg Krompach nagy községben, hol ezen kór a különféle vidékről sőt országokból tömegesen összesereglett kőmives és téglavető munkások közt terjedni kezdett. Ennek folytán valamennyi ott munkában álló egyén — körülbelöl 2400 — a törvényhatósági tiszti főorvos, a tiszti járási orvos és az ottani vasgyár orvos által szorgosan megvizsgáltatott s a szükségesnek talált intézkedések azonnal foganatosittattak.

Ugyan ily eljárás követtetett el a Kotterbachi bánya telepen mindenfelöl összesereglett 750 munkással szemben is.

4. Szamárhurut nagy apadást mutatott, a mennyiben csupán 93 (1895-ben 506) eset jelentetett be. A bejelentettek közül elhalt 10, tehát 10·75%.

Kétséget sem szenved, hogy az e kórban megbetegültek száma a valóságnak aligha megfelel. Közönségünk e kór veszélyes voltát kellően még nem méltatja, s azért ritkán veszi igénybe az orvosi segélyt, bizva a jó Isten akaratába A megbetegültek száma határozottan több lehetett.

5. Gyermekágyi láz előfordult 7 esetben, ép annyi községben. Ezek közül elhalt 3 tehát 43%.

6. Honi cholera (cholera europea) észleltetett egy és ugyan községben 2 esetben. Mindkettő elég súlyos tünetek mellett kedvezően folyt le.

7. Vérhas egyes esetei 11 községben észleltettek, a 12-ikben Késmárk városában tömeges megbetegedések fordultak elő, eléggé enyhe jelleggel és kedvező lefolyással. Összesen megbetegült 70 s elhalt 5, vagy is 7·14%.

8. Fültőmirigylob 9 községben 198 esetben fordult elő (1895-ben 13), valamennyi gyógyult.

9. Kanyaró nagyobb apadást mutatott. Megbetegült 19 községben 218 egyén (1895-ben 335), s elhalt 1 tehát alig 0·5%.

10 A vörheny a múlt évben szintén apadást muttatott. Megbetegült 51 községben 234 (1895-ben 370) egyén, kik közül elhalt 32 tehát 13·79 százalékot, mig az 1895-iki évben a halálozási szám arány csak 7 százalékot tett ki.

11. A roncsoló toroklob és torokgyik az 1896-iki

évben szaporulatot mutatott. Megbetegül 175 községben 322 1895-ben 209) egyén, s ezek közül elhalt 128, vagy is 40 százalékot.

E fertőző kór kezelésénél a minden oldalról specificum gyanánt ajánlott Antidiphtheria ellenes vérsavó is vétetett használatba, s a mint a felsőbb helyre terjesztett kimutatás ezt igazolja, 94 ezen gyógyszerummal kezelt beteg közül meggyógyult 63, elhalt 31 tehát 33 százalékot.

12. A hasi hagymáz esetei némi gyarapodást mutattak szám szerint, de nem lefolyás tekintetében. Előfordult 47 községben 147 (1895-ben 110) eset, melyek közül csak 19 eset végződött halállal, tehát 12·9 százalékot.

Tömeges hasi hagymáz esetek csupán csak Kluknó, Richnó és Jakabfalva községekben észleltettek, a hol erélyesebb intézkedések is foganatosittattak. Az első két községben határozottan a fertőzött ivóvizben, az az annak minőségében kellett keresni a kór keletkezését, mig a jakabfalvi esetek oka ma is ismeretlen.

13. Küteges hagymáz az 1896-iki évben egyetlen egy esetben sem merült fel.

14. Veszettségre gyanús eb általi marás előfordult 17 esetben. A Pasteurféle védoltások alkalmaztattak 15 esetben, 1 esetben nem, egyben pedig hiányzanak a hivatalos adatok. Valamennyi előbb felsorolt 16 egyén az év végével egészséges volt, az utolsónak tartózkodási helye ismeretlen.

Valamennyi heveny fertőző kórok meggátlására, a betegek kellő gyógykezelés alá vétettek, a lehetőségig elkülöníttettek, a szükségelt fertőtlenités eszközöltetett, sőt a hol a szükség felmerült az iskolák bezáratása is eszközöltetett, magától értetődvén, hogy mind azon házakból, hol fertőző kórok előfordultak, az iskolás gyermekek az iskola látogatástól távol tartattak.

Ideiglenesen bezáratott a podolini elemi iskola, az iskola épületben előfordult bárányhimlő miatt; a nagy-lomniczi ág. ev. iskola mind két tanitó lakásán előfordult diphtheritis eset miatt; a poprádi ág. ev. iskola a tanitó lakásán észlelt vörheny és diphtheritis miatt; Lőcsén az összes elemi iskolák valamint a gyermekkert és a kisdedóvó is, a városban nagyobb mértékben föllépett hólyagos himlő esetek miatt; a kis-hniletzi elemi iskola a gyermekek közt elterjedt kanyaró miatt; Gölniczbányán és Zakárfalván az elemi iskolák a járványos fültőmirigylob nagy terjedése miatt.

Valamennyi a vármegye területén orvosi gyakorlatot folytató úgy tiszti mint magán orvos, az észlelésre került heveny fer-

tőző megbetegedéseket kivétel nélkül — sit venia verbo — bejelentették az illetékes hatóságnak, ellátták orvosi segélylyel a betegeket s támogatták a hatóságokat utbaigazitással, segédkezet nyujtottak az óvintézkedések keresztül vitelénél.

Járvány kórházat csak is Lőcsén kellett létesiteni, illetve a meglevőt kellően felszerelni.

Hogy ezen rendszabályozás a nagy közönségnél nagy ellenszenvre akadt, ezt mindennapi dolognak tudjuk, de ez ellenszenv hamar volt legyőzhető, mivel a közönség meggyőződhetett arról, hogy a betegek ott bőséges ellátásban, gyógykezelésben és rendszeres ápolásban részesittetnek.

Az egyes fertőző kór jellegéhez és lefolyásához ez alkalommal szólni nem óhajtok, tudva azt, hogy mind azon kartárs urak kik az egyes betegek gyógykezelésével foglalkoztak, a netalán kivánt fölvilágositással szivesen szolgálni fognak.

Mai jelentésemet ezennel befejezve, megköszönöm becses türelmükét, kérve jelentésemet tudomásúl venni.

Egy megjegyzés a bácillus dyphtheriae biologiájához.

Dr. Rottenberg János városi tiszti orvostól Szepes-Olasziban.

Nehány feltünő észlelet a dyphtheria antitoxin használatánál saját praxisomban, valamint hasonló eredmények a most már óriási dimensiókat öltött dyphtheria-irodalom némely szerzőjénélbirtak arra, az igen tisztelt egyesület elé vinni egy megjegyzést, melynek consequentiái ugyan nem általunk és itt fognak megoldatni, de mely azt hiszem elég érdekes arra, hogy felemlitessék, annál inkább, mert tudtommal sem semminemü bacteriologiai tankönyvben, sem a többi medicai vagy természettudományi irodalomban ez alant felemlitendő körülményről emlités nem tétetik.

A »Therapeutisches Monatsheft« 1896. márczius havi füzetében Soerensen kopenhágai tanár referál a klinikáján alkalmazásba vett »Behring-szerum« eredményéről. Feltünő volt a dán tudós e referátuma azon okból, mert az addig megjelent referátumok és statisztikák között a lehető legrosszabb volt, ugyanigaz, hogy szerinte a szerum (német szerumot használt csupán) a halálozási arányt nemcsak, hogy nem szállitotta le, de még talán fokozta.

Hogy ezen közlemény az egész világ egy nagy részében tett tapasztalatokkal is most már hozzátehetjük joggal tett kedvező tapasztalatokkal homlokegyenest ellenkezni látszik, az még nem annyira feltünő, mint azon körülmény, hogy ugyancsak Soerensen tanár egy 3 hónappal később megjelent referátumában már összehasonlithatlanul kedvezőbben nyilatkozik a dyphtheria antitoxin kezelésről és meglehetős fényes eredményeket constatál, mi mellett kiemeli, hogy az első közlemény megjelenése óta dán vagy svéd szerumot használ.

Jó magam is használok a szerum idő kezdete óta dyphtheritis esetekben antitoxint. Nem akarom eseteim részletes statisztikájával Önöket untatni, mert szorosan nincs is reá szükségem, csak annyit vélek mégis kiemelendőnek, hogy mig a Behring'féle originális szerum (tehát a német szerum) majdnem minden esetben bevált, addig a budapesti magyar szerum — cetcris paribus

— az esetek több mint felében, cserben hagyott. Miután a magyar szerum előállitása minden kételyen felül helyes is exact módon történik és ki van zárva, hogy qualitásra nézve akármelyik másik szerummal szemben inferius volna, a hatékonyság módját és fokát más uton és oldalon kell keresni.

Soerensen tanárnál a német szerum nem vált be, nálunk Magyarországon ugyanaz kitünően vált be; neme önkénytelenül jut a természettudományilag gondolkodó orvos azon gondolatra, hogy itt egy bizonyos törvényszerüséget véljen constatálhatni, melynek általános jelentőségét és jogosultságát a szerves világban már ismételten volt és van alkalmunk megismerni

Értem Darwin alkalmazkodási észleleteit. Ha azokat a mikroorganismusokra, in specie itt jelenleg a bacillus dyphtheriaera alkalmazunk, akkor tényleg észszerütlennek tünik fel nekünk, hogy tekintet nélkül a földrajzi szélességre, teljesen congreuensnek vegyük a zord Norvégiában virulens bacillust pld. és annak csereterményeit (Wechselproducte) azokéval pld. melyek Nápoly örökös mosolygó ege alatt végzik öldöklő mesterségüket. Különben sem látható be, miért képezzenek a mikroganismusok kivételt a szerves világegyetemben? Ha igaz az, hogy a földön létező állatvilág és növények a földrajzi szélesség fokai szerint alkalmaskodnak biologai tulajdonságaikban, akkor igaznak kell lennie annak is, hogy a mikroorganismusok ugyanazon természeti törvényeknek vannak alávetve.

És már most mi következik ebből a dyphtheria bacillusra vonatkozólag? 1. Az, hogy ezen bacillus csereterményei zordonabb és északibb klimáju vidékeken kell, hogy bizonyos tekintetben módosulást szenvedett volt legyen in pejus, délebbiekkel szemben; mert világos, hogy egy pld. — 24° C-nál még virulens és ölő bacillus pld. Északoroszországban (mellesleg megjegyzem, hogy a világon mindenütt a legöldöklöbb hónapjai a dyphtheriának a téliek) csak nagyobb ellenállási képességgel kell, hogy felruházva legyen, mint egy oly speciesbeli testvére, ki ugyanazon időben, talán + 15° C. temperatura mellett Nápolyban képez állhártyákat.

2. Ebből folyólag az, hogy antitoxin készitésénél illetve használatánál erre való tekintettel mindig magasabb geografiai szélességen készitett szerumot vegyünk alkalmazásba, mert, ha áll az, hogy a különféle szélességü fokok alatt tenyésző bacillusok biologiailag — mondjuk talán praecise — hatékonyságukra vonatkozólag differensebb, akkor természetes, hogy a magasabb virulentiáju cseretermékekkel véghezvitt immunizálása a szerumot nyujtó állatnak (ló), több antitoxinegységeket szolgáltat mint a csekélyebb toxicitással biró és csekélyebb virulentiáju bacillus-cseretermékkel véghezvitt immunizálás.

3. Az 1. és 2-ből folyólag országunkban oly szerumtermelő állomás volna felállitandó, mely geografiailag legészakibb fekvésü és klimatikailag zordonabb az ország többi részénél, tehát vagy a Tátra közvetlen közelében, vagy a szomszéd vármegyék valamelyikének északi részében.

Tisztelt uraim! A 3 pontban foglalt conclusióimat észleléseim révén logice fel kellett állitanom, s ha első tekintetbe kissé merésznek is látszanak lenni, azt hiszem, megérdemlené az eszme, hogy egyik-másik egyetemi laboratorium behatóbb vizsgálat tárgyává tegye, — a mit nálunk, gyarló berendezéseinkkel és mindennapi bokros teendőink között majdnem ki van zárva.

A »Szepesi orvos-gyógyszerészegylet tagjainak özvegyei s árvái számára létesitett nyugdijintézet 1897. évi április hó 20-án Iglón tartott rendes évi közgyülés

jegyzőkönyve.

JELEN VOLTAK:

Dr. Lorx Sándor, elnök; Dr. Tátray Gergely, pénztárnok, Dr. Sax Ágoston, jegyző. Továbbá: Dr. Neubauer Lajos, Dr. Klein Ármin, Dr. Alexander Béla, Dr. Hankó Arthur, Dr. Greisiger Mihály, Dr. Teschler Antal, Dr. Rottenberg János, Dr. Löwenbein Samu és Dr. Schön Samu nyugdijintézeti tagok.

1. Elnök a közgyülést megnyitván, jelenti, hogy Dr. Rosenzweig Bertalan és Dr. Kiraj Arisztid, egyleti tagok a nyudijintézetbe beléptek

2. Elnök jelenti, hogy a pénztárvizsgálat folyó évi április hó 11-én ejtetett meg, s hogy az intézet pénztára a lehető legnagyobb rendben találtatott; egyúttal fölkéri a jegyzőt, hogy a pénztárt vizsgáló bizottság jegyzőkönyvét olvassa föl. A jegyzőkönyv fölolvastatván, kitünt, hogy a mult 1896-ik évi vagyonszaporulat 448 frt 96 krt, az intézet összes vagyona 15,180 frt 54 krt teszen, a mi örvendetes tudomásul vétetvén. Dr. Tátray Gergelynek a pénztár páratlan kezeléseért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatik s a felmentvény megadatik

3. Felolvastatik a választmány inditványa a folyó évi nyugdijazás tárgyában: a választmány inditványozza, hogy a nyugdijra jogosult négy özvegynek, nevezetesen: özv. Kalmár Bertalannénak, özv. Krompecher Sándornénak, özv. Weisz Jánosnénak és özv. Scherfel Aurélnénak nyugdija a folyó 1897-ik évre, egyenként 140 frtban állapittatnék meg.

A választmány ezen inditványa elfogadtatván, fent emlitett nyugdijosztalék félévi részletekben ez évi junius 30-án illetve deczember 31-én folyóvá tétetik.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

Tárgymutató.

	Oldal
A „Szepesmegyei orvos-gyógyszerészegylet“ 1897-ik évi április hó 20-án Iglón tartott rendkivüli közgyülés jegyzőkönyve	3
A „Szepesmegyei orvos-gyógyszerészegylet“ 1897-ik évi szeptember hó 22-én Lőcsén tartott XXXI-ik rendes évi közgyülés jegyzőkönyve	27
A „Szepesi orvos-gyógyszerészegylet“ tagjainak özvegyei és árvái számára létesitett nyugdijintézet 1897-ik évi április hó 20-án tartott rendes évi közgyülés jegyzőkönyve	52
A szepesi orvosok rendtartásának javaslata és annak tárgyalása	4
Az orvosi kamarákat illető törvényjavaslat és annak tárgyalása	16
A szepesi orvosok rendtartása	36
Dr. Lorx Sándor: A közegészségügy állása az 1896-iki évben	43
Dr. Rottenberg János: Egy megjegyzés a bacillus diphtheriae biologiajához	49